

Vanden TVARKA

Nr. 24
2006
KOVAS

LIETUVOS VANDENS TIEKĖJŲ ASOCIACIJOS INFORMACINIS LEIDINYS

LVTA 2004–2005 M. VEIKLOS ATASKAITA

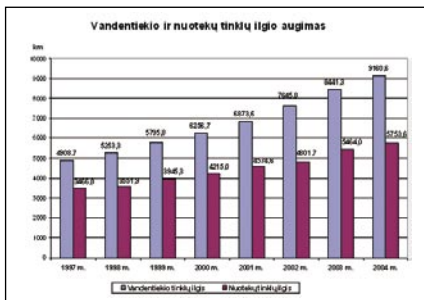
2006 m. kovas

LIETUVOS VANDENTVARKOS ŪKIS: DABARTINĖ BŪKLĖ IR SPRĘSTINI KLAUSIMAI

Nuo 2004 m. gegužės mėn. gyvename kaip visataisiai ES nariai. Ar tai turėjo įtakos vandentvarkos ūkiui? Turbūt atsakytume, jog ne. Paruošiamieji darbai, su mūsų ūkiu veikia susijusios esamos normatyvinės bazės harmonizavimas prasidėjo gerokai anksčiau ir žinant, kokie rūpesčiai ir įsipareigojimai laukia mūsų. 2004, o ypač 2005 metais suintensyvėjo ES Sanglaudos fondo finansuojamų projektų įgyvendinimas. 2004 m. pabaigoje Seimui perduotas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo projektas, kurio svarstymas nusikėlė į 2006 m. Jo nepriėmus neįmanoma sukurti ūkiu veiklą reglamentuojančią subalansuotą normatyvinę teisinę bazę, nesudaromos prielaidos spręsti mums gerai žinomas problemas. Maža to, kiti ūkiu subjektai, pvz., Lietuvos paštas, spręsdami savo problemas ir mums sudaro keblumą.

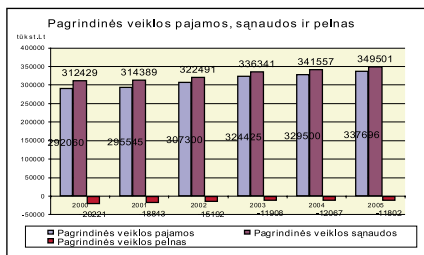
2005 m. buvo išskirtiniai viešinant vandentvarkos ūkiu veiklą. Tai nereiškia, jog anksčiau mes nesistengėme visuomenei kalbėti apie mūsų ūkiu problemas ir pasiekimus. Mums svarbūs klausimai buvo plačiai aptariami tiek regioninėje, tiek ir respublikinėje žiniasklaidoje. Birželio mėnesį Lisabonoje buvome priimti į ES šalių vandentiekinių asociaciją. Apžvelkime pastarųjų metų vandentvarkos ūkiu būklę.

Lietuvos vandentvarkos įmonės – LVTA narės – tiekia daugiau nei 90% viso Lietuvoje tiekiamo geriamojo vandens. Bendras LVTA narių turtais 2004 m. siekė beveik 4 mlrd. litų. Įstatinis kapitalas – 1,82 mlrd. litų. Iš viso buvo eksploatuojama 963 vandens tiekimo ir 389 nuotekų šalintuvų sistemos. Bendras vandentiekio tinklų ilgis sudarė 9160 km, o nuotakyno – 5753 km.

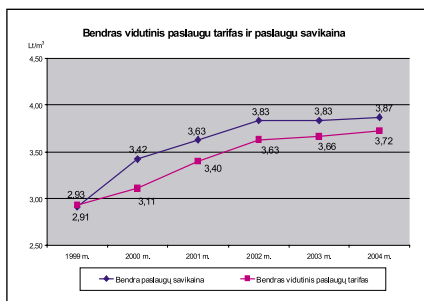
Centralizuoto vandentiekio paslaugomis naudojasi apie 2,2 mln., arba apie 2/3, Lietuvos gyventojų. Bendros pajamos siekė 355 mln. litų, o sąnaudos – 362 mln. litų. Tuo tarpu paanalizavę pagrindinę veiklą 2005 m. pamatysime, kad pa-

jamų sudarė 337 mln. litų, o sąnaudos – 349 mln. litų. Nuostolis – beveik 12 mln. l

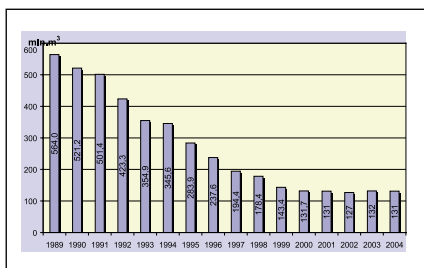

2005 m. tik 14 (30%) iš 46 bendrovių turėjo pelno iš pagrindinės veiklos.

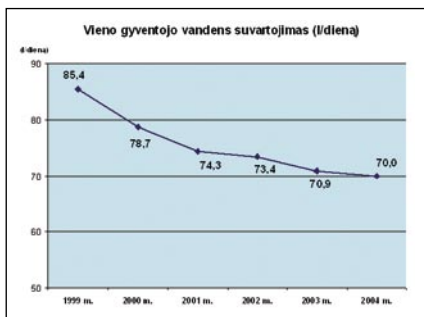
Tokių rezultatų priežastis nesunkiai aptiktume, pagrindinę vandens paslaugų tarifus.

Vidutinis visiems vartotojams tiekiamo vandens tarifas 2004 m. buvo 3,72 Lt/m³, o savikaina – 3,87 Lt/m³. Į tinklus tiekiamo vandens kiekis pastaraisiais metais stabilizavosi ir siekia apie 130 mln. m³ vandens per metus – 4 kartus mažiau nei 1990 m.

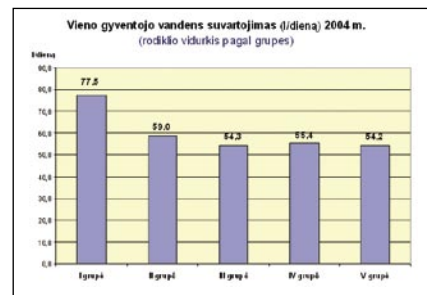

Taip pakito vandens sunaudojimas (l/žm/p) per pastaruosius šešerius metus.

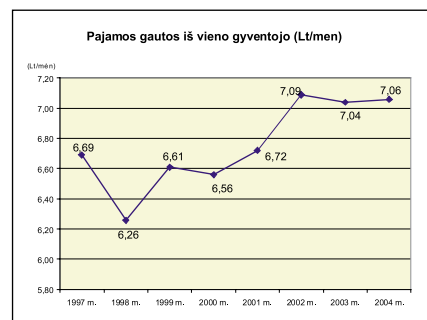

Tokie yra vidutiniai skaičiai, tačiau kai kuriose

savivaldybėse (pagal deklaruojamus duomenis) sunaudojimas yra priartėjęs prie ES nustatytos minimalios sanitarinės ribos – 50 l/žm/p.

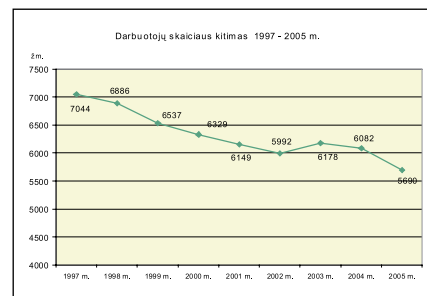

Savo ruožtu vidutinės išlaidos vandens paslaugoms vienam žmogui per mėnesį sudaro truputį daugiau nei 7 Lt.

Tai neviršija 2% minimalių pajamų. Antra vertus, vartotojai, mokantys už šaltą vandenį daugiau nei 2% gaunamų realių pajamų, pagal galiojantį įstatymą turi teisę gauti kompensaciją.

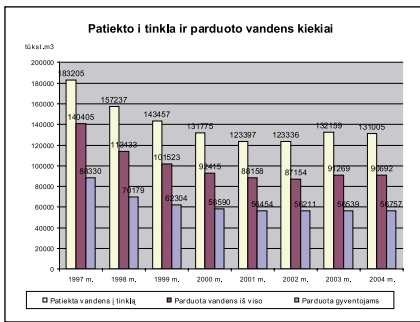
Grafike matome ūkiu darbuotojų skaičiaus dinamiką.

Pastaraisiais metais pastebimą svyravimą lėmė perimti kaimo vandentvarkos objektai bei diegiamos šiuolaikiškos technologijos. 2004 m. vandentvarkos įmonių pajėgumai buvo 1084 tūkst. m³ vandens per parą, tuo tarpu tiekiami tik 362 tūkst. m³ (132208 tūkst. m³ per metus).

Ūkiu valstybinis reguliavimas ir teisinis reglamentavimas

Aplinkos ministerijoje 2004 m. buvo priimtas

mums svarbus sprendimas – įsteigtas Komunalinio ūkio departamentas. Ar jaučiame teigiamus poslinkius? Manytume, jog taip. Praėjus keliems mėnesiams ministro įsakymu patvirtinta vandentvarkos ūkio strategija. Ministerijoje atsirado struktūra, sistemingai užsiimanti vandentvarkos ūkio reikalais. Ministerijos veiksmai tapo labiau prognozuojami. Malonu, jog ir kitos ministerijos struktūros kviečia mūsų asociaciją bendradarbiauti. Štai Aplinkos apsaugos agentūra pakvietė dalyvauti bendrame Eurostat projekte. Pirmą kartą svarstant įstatymą Seime, asociacijos atstovai dalyvavo visuose komitetų posėdžiuose, aktyviai talkindami įstatymo rengėjams. Aki vaizdu, kad tik geranoriškas ir profesionalus bendradarbiavimas gali tapti veiksmingu aktyvu tobulinant vandentvarkos ūkio valstybinį reguliavimą. Visada norisi problemas spręsti kuo greičiau. Antra vertus, turint omenyje, kiek metų vandentvarkos ūkio valstybiniu reguliavimu niekas neužsiiminėjo, tikėtis, jog viskas susitvarkys akimirksniu, būtų nepagrįsta. Vien gerų norų nepakanka. Efektyvus reguliavimas įmanomas tik veikiant gerai subalansuotai normatyvinei bazei, kuri mūsų sektoriuje dar labai skylėta. Ši bazė neatsiras tol, kol nebus priimtas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas. Pirmasis svarstymas nustebino, ir štai kodėl. Įstatymo projektas buvo patvirtintas Vyriausybės. Pagal elementarią partinę logiką Seimo daugumos koalicijai atstovaujantys Seimo nariai, svarstydami tos pačios koalicijos sudarytos Vyriausybės pateiktą projektą, neturėtų būti beatodairiškais įstatymo priešininkais. Konstruktyvi kritika visada laukiama, tačiau dalies deputatų pademonstruota pozicija sukėlė nuostabą. Vienas komitetas, „pasvarstęs“ kelias minutes, nusprendė, jog įstatymo projektas nepriimtinas, kituose komitetuose, diskutuojant apie Lietuvos vandentvarkos ateitį, dalis narių rėmėsi tik savo asmenine patirtimi. Tačiau buvo ir tokių, kurie gerai suprato įstatymo logiką ir jo reikalingumą Lietuvos gyventojams. Seimas po pirmojo svarstymo grąžino įstatymą Aplinkos ministerijai patbulinti. Antroje redakcijoje naujų vandens kainų tvirtinimas vėl perduotas savivaldybėms, kurios ypač aršiai siekė šios teisės išsaugojimo. Nors Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai yra

palikti tam tikri svertai kontroliuoti naujų kainų tvirtinimą, tačiau iš esmės tvarka išlieka tokia pati. Tai reiškia, kad savivaldybės ir toliau gali tvirtinti naujas kainas ne pagal būtinybę, bet veikiamos politinių interesų, retai atitinkančių ekonomines realijas. Labai norėtusi tikėtis, kad vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme komisijai numatyti veiklos priežiūros svertai bus efektyvūs ir leis bent jau sumažinti politinių prioritetų vyrvimą prieš ekonominius. Įstatymo paskutiniame variante nebeakcentuojama ir būtinybė steigti regionines įmones. Tokių įmonių steigimui labai priešinosi ir priešinosi ne viena savivaldybė. Nors jau buvo atliktos kelios studijos, kurių išvados nedviprasmiškai teigia, jog efektyviam ūkio funkcionavimui būtinas stambėjimas, nemažai savivaldybių į tai nenori įsiklausyti. Tiesa, dėl nuostatos, jog vienoje savivaldybėje veikia vienas viešasis vandens tiekėjas, susitarti pavyko – savivaldybių asociacija tam nebeprieštarauja. Skiriasi nuomonės ir dėl veiklos atskyrimo – vandentvarkos bendrovė turėtų užsiimti tik vandens paslaugų teikimu. Savivaldybių asociacija nesutinka su tokia pozicija, kadangi, kaip teigiama, yra ne vienas pavyzdys, ypač mažesnėse savivaldybėse, kai vandens paslaugas teikianti įmonė užsiima dar ir atliekų tvarkymu ar kita veikla. Tad atskyrimas šiandien gali dar labiau pabloginti jų ekonominę padėtį. Antra vertus, nesėkminga kita veikla gali kelti grėsmę vandens paslaugų teikimui. Yra pavyzdžių, kai atsiradę įvairūs kiti įsipareigojimai neleidžia tinkamai vykdyti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklos. Būtina išsiaiškinti dėl kitiems ūkio subjektams ar fiziniams asmenims priklausančio vandentiekio turto perėmimo. Neapibrėžtumas gali skatinti pasipelninti. Įstatymo priėmimas neapribos šiuo metu teisėtai veikiančių ir kokybiškas vandens paslaugas teikiančių ūkio subjektų veiklos. Tačiau negali būti ir kalbos apie priverstinį seniai nugyventos ir moraliai nudėvėtos vandentvarkos infrastruktūros pardavimą savivaldybėms. Savivaldybės, kaip ir vandentvarkos bendrovės, tikrai nedisponuoja laisvais finansiniais ištekliais potencialiems apėtitams patenkinti. Priešingu atveju nepagrįsta finansinė našta turės būti perkelta ant vartotojų pečių, kurie realiai ir sumokėtų už niekam nereikalingo ir primesto turto įsigijimą. Viešam interesui turi būti suteiktas prioritetas. Jeigu šiais metais būtų priimtas įstatymas, dar reikės parengti iki 15 kitų normatyvinių dokumentų. Tik tada galėsime sakyti, kad vandentvarkos ūkio veiklai vykdyti ir plėtoti susiformavo reikiama įstatyminė-normatyvinė bazė. Kainų ir energetikos kontrolės komisija dirba jau priskirtos kompetencijos ribose. Dar 2004 m. rudenį patvirtinusi šalto vandens kainų nustatymo metodikos pakeitimus, 2005 m. jau ne vienai įmonei patvirtino naujas kainas pagal pakore-

LVTA 2004–2005 m. veiklos ataskaita

A. Abromavičius 2 psl.

Įrengimų defektus parodo virpesiai

A. Jagnieškus 10 psl.

UAB „Aukštaitijos vandenys“ įdiegta naujovė

S. Mikeška 11 psl.

Agresyvus požeminis vanduo – kas tai?

V. Šulga 11 psl.

Kruger pradeda naują veiklos etapą Lietuvoje

E. Naruševičius 12 psl.

Nuotekų perpumpavimo siurblinės

K. Alminas 12 psl.

UAB „Šiaulių vandenys“ sėmėsi patirties rytų Vokietijoje

V. Jakubonis 13 psl.

UAB „Šiaulių vandenys“ laimėjo projektą žmogiskųjų išteklių plėtrai

D. Šimaitytė 14 psl.

Naujienos, įvykiai, faktai

15 psl.

Informacija apie naujus Lietuvos standartus

V. Šulga 16 psl.

Reklama:

UAB „Kruger“ 12 psl.

UAB „Wilo Lietuva“ 12 psl.

Vandentvarkos darbuotojo diena. Kolegų būryje.

guotą metodiką, kuri leidžia į kainą įtraukti su skaitiklių pastatymu, eksploatavimu ir patikra susijusias sąnaudas (jos neturi viršyti 10% vandens kainos). Viena vertus, įmonės gali padengti (jeigu teisingai apskaičiuota) minėtas sąnaudas, antra vertus, tai labai kompromisinis variantas, neatitinkantis europinės praktikos. Gal tai vienintelė galimybė paskatinti gyventoją susimąstyti apie skaitiklių šaltam vandeniui reikalingumą – leisti jiems susimokėti už šią paslaugą. Nepriklausomai nuo to reikia siekti, kad centralizuotas tiekėjas su daugiabučiu namu atsiskaitytų pagal įvadinį skaitiklį, iki kurio pagal Geriamojo vandens įstatymo nuostatas mes turime atsakyti ir už vandens kokybę.

Komisijos pradėta vykdyti lyginamoji analizė padeda įmonėms objektyviau įvertinti savo veiklos rezultatus, palyginti juos su kitų panašių bendrovių veikla. Kartu tai galimybė išsiaiškinti vienos ar kitos įmonės sėkmingo darbo priežastis ir pabandyti tai pritaikyti savo veikloje. LVTA narių nuomone, lyginamąją analizę dar reikėtų tobulinti, kad įmonių veikla būtų lyginama korektiškai.

Dar turime atvejų, kai vandens kainos sąmoningai neperžiūrimos jau 4–6 metai, ir niekas negali priversti savivaldybę elgtis atsakingai, kad įmonių ekonominė būklė nevirstų farsu. Manytume, kad komisija, turėdama duomenis apie bendrovių veiklą, galėtų daug aktyviau bendrauti su savivaldybėmis, informuodama jas apie faktinę bendrovių būklę bei inicijuodama reikiamų sprendimų priėmimą kokia bebūtų politizuota aplinka.

LVTA nariai pagrįstai kelia klausimą dėl patikros termino buitiniams įvadiniais skaitikliams pratęsimo iki ketverių metų, kaip ir butuose įrengtiems skaitikliams. Tai grindžiame pastaraisiais metais ženkliai pagerėjusia geriamojo vandens kokybe, tiekimo sąlygomis. Be to, techninės buitinių įvadinųjų ir butuose įrengtų skaitiklių eksploataavimo sąlygos yra panašios, techniniai parametrai identiški. Glaudžiau bendradarbiaujant

su kitų Europos Sąjungos šalių giminingomis organizacijomis paaiškėjo, jog buitinių įvadinųjų skaitiklių patikros terminas kai kuriose šalyse siekia net 6–7 metus. Todėl Valstybinei metrologijos tarnybai asociacija nusiuntė atitinkamą raštą, prašydama peržiūrėti galiojančius reikalavimus.

Vandentvarkos ūkio reforma

Šiuo klausimu jau buvo kalbėta prezidiumo 2004 m. veiklos ataskaitoje. Padėtis ir poreikis reformuotis nepasikeitė. Visa tai būtina daryti ne dėl savivaldybių ar vandentvarkos bendrovių gerovės, bet dėl gyventojų. Savivaldybių siekis neišleisti iš savo rankų vandentvarkos bendrovių gali būti pateisinamas tik vienu atveju – jeigu vartotojai mokės ekonomiškai pagrįstą ir įperkama kainą, jiems bus teikiamos kokybiškos vandens paslaugos. Be to, jau minėta, kad valstybės dėl gyventojų gerovės prieš ES prisiimtų įsipareigojimų vandentvarkos srityje vykdymas bus akylai prižiūrimas. Nesugebėjimas jų įvykdyti grės pinigėmis sankcijomis, kurios anksčiau ar vėliau pasiekis ir savivaldybes.

Realizavę įstatymo nuostatą, kad vienoje savivaldybėje veikia vienas viešasis vandens tiekėjas, žengtume didelį žingsnį teisinga linkme. Jau anksčiau prasidėjęs kaimo vandentvarkos objektų perdavimas centralizuotiems tiekėjams praeitais metais ypač suaktyvėjo. Savivaldybės ima suprasti, jog seniūnijų bendrovės, privatūs asmenys neužtikrina patikimo kokybiškų vandens paslaugų teikimo kaimo gyvenvietėse. Tariamasis tokių bendrovių paslaugų pigumas savivaldybei atsiliepią finansiškai. Esant bet kokiam įrangos gedimui, bėgama į savivaldybę prašyti pinigų. Apie aptarnaujančio personalo kvalifikaciją nėra ką ir kalbėti.

Jau ne vienai bendrovei yra perduotas visas rajono kaimo vandentvarkos ūkis. Ne visada tas perdavimas vyksta civilizuotai. Kai kuriose savivaldybėse manoma, kad pakanka „nuogo“ potvarkio, jog nuo kitos dienos moraliai nusidėvėjęs ir neinventorizuotas turtas yra perduodamas

eksploatuoti centralizuotam tiekėjui, ir problema jau išspręsta. Nešeimininkiškas požiūris. Yra ir gerų pavyzdžių, kai šis procesas vyksta planingai, prieš tai, kiek leidžia galimybės, inventorizavus perduodamus įrenginius ir net savivaldybei prisidedant finansiškai. Vienaip ar kitaip – procesas neišvengiamas. Tada iškyla klausimas, ar pasyviai laukti eilinio savivaldybės nurodymo perimti dar vienus sugriuvusius įrenginius kaime, ar patiems imtis iniciatyvos suprantant, kad tik profesionaliai dirbanti bendrovė yra pajėgi pasirūpinti kaimo gyventojais. Žinoma, tokia iniciatyva be papildomų finansinių išteklių įmonėms gali virsti (o kai kur taip ir yra) tik papildomais finansiniais nuostoliais. Todėl labai svarbu, kad savivalda suprastų, jog šis procesas turi vykti planingai ir civilizuotai. Savivalda turi elgtis kaip tikras šeimininkas ir nekurti savo gero įvaizdžio vandentvarkos įmonių sąskaita. Jeigu nėra kitų šaltinių, turi būti peržiūrimos vandens kainos.

Deja, be paminėtų problemų, padėtį neretai dar labiau užaštrina aplinkosaugos kontroliuojančios institucijos, kurios perėmus objektus gana greitai prisistato išrašinėti baudų. Iki perdavimo problemos lyg ir nebuvo, kadangi nebuvo aišku, kam išrašyti baudą, o štai perėmus objektus pradėdamas rodyti perdėtas uolumas, įmonių darbuotojams išrašomos baudos už blogai veikiančius įrenginius. Visi puikiai suprantame – negali per kelias dienas įvykti stebuklas ir susidėvėję įrenginiai jau kitą dieną imti dirbti lyg nauji. Jei-gu tokią poziciją sąlygoja galiojantys normatyviniai dokumentai, juos būtina nedelsiant peržiūrėti, kad neprieštarautų sveikai logikai.

Savivaldybės ir vandentvarkos bendrovės, nelaukdamos kol bus priimtas mūsų veiklą reglamentuojantis įstatymas, jau dabar turi pradėti rengti miestų ir rajonų vandentvarkos ūkio plėtros specialiuosius planus. Jie leistų ne tik išskirti viešojo tiekimo teritorijas, už kurių aprūpinimą vandens paslaugomis būtų atsakingas viešasis (centralizuotas) vandens tiekėjas, bet ir parengti trumpalaikes bei ilgalaikes ūkio plėtros investicines programas. Toks savivaldybės patvirtintas planas taptų privalomu vykdomu dokumentu nepriklausomai nuo įvairių pasikeitimų savivaldybių tarybose, Nebelikytų galimybės atskiriems pareigūnams šokdinti bendrovių specialiais pavedimais.

Investicijos ūkio plėtrai

2005 m. spaudoje ir valdžios koridoriuose buvo daug kalbėta apie ES Sanglaudos fondo lėšų panaudojimą aplinkosaugos srityje. Pirmoje metų pusėje padėtis išties buvo sudėtinga, tačiau metų pabaigoje pavyko pralaužti ledus – APVA pasirašė sutarčių daugiau kaip už 150 mil. litų. Iš pradžių visą kaltę buvo bandoma suversti agentūrai, tačiau vėliau paaiškėjo, kad problemos daugialypės. Visame investiciniame procese

veikia daug dalyvių – pati APVA, savivaldybės, vandentvarkos bendrovės, konsultantai ir projektuotojai. Sėkmė įmanoma tik tuo atveju, jeigu visos dalyvaujantios šalys laiku ir kvalifikuotai vykdo savo įsipareigojimus. Pradėjus skelbti konkursus konsultaciniams ir projektavimo darbams paaiškėjo, kad Lietuvoje nebeužtenka kvalifikuotų specialistų šiems darbams vykdyti. Ne vieną konkursą teko skelbti iš naujo, taip prarandamas laikas. Pradėjusieji darbus susidūrė su techninių sąlygų projektavimui išdavimo problemomis. Kartais savivaldybės buvo tiesiog nepasiruošusios, o kartais kažkodėl delsė. Susidarydavo įspūdis, jog projektuotojams ir APVA projekto reikia labiau nei pačiam naudoti gavėjui. Pastebėta, jog ne visose savivaldybėse vandentvarkos bendrovėms sudarytos sąlygos aktyviai dalyvauti investiciniame procese nuo pat pradžių. Yra pavyzdžių, kai, parenkant konsultantus ar statybos darbų rangovus, į vertinimo komisijas nebuvo pakviesti mūsų bendrovių atstovai.

Dabar aiškėja, kad prieš du–tris metus patvirtintas EK upių baseinų I investicinio etapo projektų finansavimas yra nepakankamas. Visiems baseinams trūksta lėšų numatytiems fiziniams indikatoriams. Priežasčių keletas. Paraiškos finansavimui buvo rengtos skubotai, be to, praėjo kažkiek laiko, kol pati EK išsiaiškino ir išaiškino savo pačių sukurtas žaidimo taisykles. Tačiau ypač didelę įtaką turėjo labai išaugusios statybų kainos.

Galvokime, kad visi mokomės ir kiekvieną kartą tampame vis išmintingesni. To reikės, kadangi iš ES 2007–2013 m. biudžeto Lietuvos vandentvarkos sektoriui investicijoms kasmet gali tekti apie 100 mln. eurų. Šios lėšos bus panaudotos upių baseinų II investicinio etapo projektams finansuoti. Šiuo metu Aplinkos ministerija koordinuoja darbo grupę, kuri turi parengti investicinę programą ES Sanglaudos fondo 2007–2013 m. lėšoms aplinkosaugos srityje panaudoti. Darbo grupėje dalyvauja ir LVTA atstovas. Neabejotinai didelė lėšų dalis teks vandentvarkos ūkiui. Pagrindiniai prioritetai – vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra ir atnaujinimas, trūkstantų nuotekų valyklų statyba, geriamojo vandens kokybė. Čia neturėtų būti pamiršta šiaurės vakarų Lietuva su vis labiau aštrėjančia fluoro problema. Manome, jog II investicinis etapas bus dar didesnis išbandymas tiek valstybinėms institucijoms, naudoti gavėjams, tiek ir rinkos dalyviams. Reikia atkreipti dėmesį, jog patvirtinus finansavimo paraišką, projektai turės būti įgyvendinti per dvejus metus. Anksčiau užtekdavo per tokį laiką bent pradėti projektą. Tai labai griežta sąlyga, kuri privers mus mobilizuotis, jeigu nenorėsime, kad nepanaudotos lėšos sugrįžtų atgal į Briuselį.

Upių baseinų investicinės programos II etapo projektai bus tikslinami parengiamųjų darbų

metu. Labai svarbu, kad vandentvarkos bendrovės šiame procese būtų aktyvios. Yra galimybė anksčiau numatytas projektų apimtis pakoreguoti pagal esamus ir būsimus poreikius. Nepaslyptis, jog II etapo projektai nebuvo labai nuodugnai apgalvoti, tam nebuvo ir laiko. Mūsų žiniomis, samdomi konsultantai bus atsakingi už parengtą investicinių programų peržiūrą, galimybių studijų ir paraiškų finansavimui parengimą, projektavimą, konkursinės dokumentacijos parengimą, dalyvaus parenkant rangovus. Gali kilti klausimas, ar ne per daug bus užkraunama ant vieno pečių. Taip, krūvis bus didelis, tačiau yra vienas privalumas – už visus darbus nuo pradžios iki pabaigos bus atsakinga viena organizacija. Neretas atvejis, kai projektuotojai kaltindavo konsultantus už netiksliai galimybių studijas, ne visada pagrįstus, jų nuomone, techninius pasiūlymus. Šiuo atveju pirštu bus galima parodyti tik į save.

Pašto siurprizai

Kai nemaža Lietuvos gyventojų dalis atostogavo, Lietuvos pašto valdžia nusprendė pasigerinti savo ekonominę padėtį, vienašališkai nustatydamas didesnius tarifus už priimamas komunalinių mokesčių įmokas. Nors 1995 m. Vyriausybės nutarime teigiama, jog Lietuvos paštas privalo suderinti naujus įkainius su savivaldybių tarybomis, tai nebuvo padaryta. Kilus triukšmui, naujų tarifų taikymas buvo atidėtas iki metų pabaigos, Vyriausybei deklaravus, jog bus ieškoma tinkamo sprendimo. Nauji pašto tarifai vandentiekinių sąnaudų už šią paslaugą padidintų daugiau kaip tris kartus. Asociacija laišku kreipėsi į Vyriausybę, išdėstydamas savo poziciją šiuo klausimu. Atkreiptas dėmesys, kad miestuose vartotojai už suteiktas komunalines paslaugas atsiskaito ne tik pašto skyriuose, bet moka internetu, naudojasi tiesioginio debeto paslauga. Tai gi yra pasirinkimas, už kurį vartotojai ir susimoka. Pagrindinė problema – kaimo gyvenvietės, kur pašto skyriai – vienintelė galimybė susimokėti už paslaugas. Deklaruojama, kad kaimuose gyventojai sunaudoja labai nedaug vandens, tad mokestis už vandenį gali prilygti mokesčiui už pašto paslaugą priimant įmoką.

Iš pradžių paštas buvo nustatęs 1,20 Lt mokesčių už vieną apmokamos paslaugos poziciją, metų pabaigoje jis sumažėjo iki 1,0 lito. Paštas, susisiekimo ministras ir net premjeras ėmė teigti, kad toks mokestis yra pagrįstas ir nebus keičiamas. Lietuvos paštas nuo 2006 m. sausio 3 d. tapo akcine bendrove ir jai nebegalioja 1995 m. Vyriausybės nutarime numatytos prievolės. Vandentvarkos bendrovės ieškojo alternatyvių sprendimų. Vienos užmezgė ryšius su kredito unijomis, kitos pradėjo bendradarbiauti su seniūnijomis, trečios priėmė papildomai žmonių ir pačios ėmėsi surinkinėti mokesčius, kitos buvo

priverstos pasirašyti pašto pasiūlytas sutartis. Jeigu savivalda dar pradžioje rodė iniciatyvą aktyviai spręsti iškilusią problemą, tai į metų pabaigą entuziazmas akivaizdžiai išblėso. Gal manoma, kad tiekėjai, kaip mėgstama sakyti, „savo lėšomis“ pajėgs padengti kelis kartus išaugusias sąnaudas. LVTA nariai pasiūlė dar kartą kreiptis į Vyriausybę ir VKEKK, kad tos bendrovės, kurios bus priverstos pasirašyti sutartis su paštu, pašto sąnaudas galėtų įtraukti į veiklos kaštus skaičiuodamos vandens kainą. Tai vienas iš galimų sprendimų. Tik valdininkams reikėtų nepamiršti, kad padidėjusias paštu išlaidas per vandens kainą turės dengti ir tie vartotojai, įskaitant juridinius asmenis, kurie pašto paslaugomis nesinaudoja.

Šį klausimą svarstė ir trišalė taryba. Buvo prieta vieninga nuomonė kreiptis į Vyriausybę, kad kuo skubiau būtų sudaryta darbo grupė, kuri per mėnesį parengtų pasiūlymų paketą, leidžiantį atsiskaitymų už komunalines paslaugas klausimą spręsti iš esmės ir sistemiškai. Mūsų žiniomis, Vyriausybė davė parėdymą Aplinkos ir Ūkio ministerijoms parengti atitinkamus pasiūlymus, šiame darbe turi dalyvauti ir LVTA.

Nemažai buvo diskutuota, ar mūsų asociacija galėjo iš esmės paveikti situaciją taip, kad būtų atšauktas Lietuvos pašto sprendimas. Reikia priminti, kad paštas sujaukė gyvenimą ne tik mums, bet ir kitiems komunalininkams. Jau iš pradžių buvo matyti, kad pašto poziciją palaiko Susisiekimo ministerija ir Vyriausybė. LVTA respublikinėje spaudoje inicijavo ne vieną publikaciją, ne kartą davė interviu radijui ir televizijai, tačiau valdžios palaikomas paštas savo pozicijos nekeitė.

Kryptis – atvirumas ir viešumas

Teisingai buvo pastebėta keliuose LVTA renginiuose, kad dar niekad tiek daug įvairios informacijos apie vandentvarkos ūkį nebuvo pristatyta vietinėse ir respublikinėse žiniasklaidos priemonėse. Labai pasistengė pačios bendrovės, produktyviai ir efektyviai padirbėjo LVTA talkinantieji viešųjų ryšių bendrovė „Komunikacijų projektai“, su kuria asociacija 2005 m. pasirašė sutartį. Pasirodė straipsniai pagrindiniuose dienraščiuose, dalyvauta radijo laidoje, parengta eilė informacinių pranešimų mums aktualiais klausimais. Bendrovė taip pat renka respublikinės ir vietinės spaudos straipsnius apie vandentvarkos ūkį. Apibendrinta informacija per direktiją platinama visiems asociacijos nariams.

Pastebima, kad vadovai pradėjo daugiau dėmesio skirti bendravimui su žiniasklaida. Kaip ir kitoje veikloje, taip ir čia reikalinga ilgalaikė strategija ir nuolatinis darbas. Reikalingos ir specialiosios žinios, geras vietinės padėties suvokimas, įvairiapusė informacija. Vandentvarkos bendrovėms ir jų vadovams viešųjų ryšių palaikymas turėtų tapti sudėtine kasdienio darbo dalimi.

LVTA saskrydis.Akimirkos.

LVTA VEIKLA

2.1. LVTA nariai

Šiuo metu asociacijoje yra 96 nariai, tarp jų 46 vandentvarkos įmonės, 47 bendrovės ir organizacijos, dirbančios vandentvarkos srityje, ir trys garbės nariai. Narių rėmėjų yra 29. Iš viso buvo priimta 11 narių, 3 buvo pašalinti ir 2 išstojo. Aktyviai veikia frakcijos 9+ ir 10+, tuo tarpu frakcija „Paslauga“ dar savo veiklos neišplėtojo. Frakcijos pasitvirtino ir tapo asociacijos veiklą optimizuojančiomis struktūromis. Viena sričių, kur rėmėjai ir netiekėjai tikrai galėtų bendradarbiauti, – tai visokeriopa parama VGTU Vandentvarkos katedrai. Manytume, kad asociacijai taip pat turi rūpėti šios katedros prestižas, rengiamų specialistų kokybė. Praeitais metais prezidiumas priėmė svarbų sprendimą – sukurti specialistų darbo grupes, į kurias savo atstovus gali deleguoti visi LVTA nariai. Sumažėjus tikrųjų narių skaičiui, pagerėjo ir kvorumas. Susirinkusi Taryba be problemų galėjo priimti sprendimus.

Pastebėta tendencija, kad tikrieji nariai netiekėjai pereina į narius rėmėjus. Galbūt tai lėmė išaugusios 2005 m. apyvartos, mat tuomet tektų mokėti didesnius nario mokesčius. Gali būti ir kitų priežasčių. Apskritai nario mokesčiai mokami tvarkingai. Iki 2006 m. sausio 11 d. įsiskolinimas nesiekė 10000 litų. Tai rodo asociacijos narių rimtą požiūrį ir atsakomybę siekiant užtikrinti LVTA sklandų ir nenutrūkstamą darbą.

2.2. LVTA tarybos ir prezidiumo posėdžiai

Prezidiumo ir tarybos posėdžių organizavimas yra pavestas direkcijai. 2004 – 2005 metais įvyko 12 prezidiumo ir 7 tarybos posėdžiai, kuriuose atitinkamai apsvarstyti 118 ir 44 klausimai.

Organizacine prasme tarybos ir prezidiumo posėdžiai vyko sklandžiai ir efektyviai. 2004-2005

metais vykusiuose ataskaitiniuose susirinkimuose taryba prezidiumo darbą įvertino teigiamai.

2.3. Veiklos programų įgyvendinimas

LVTA veikia pagal savo kasmet tvirtinamą programą. Šis dokumentas – tai bendras visų narių susitarimas, nusakantis mūsų metinės veiklos prioritetus ir kryptis. Apskritai metinės programos buvo gana sėkmingai įgyvendinamos. Daugiausiai problemų kelia normatyvinių dokumentų rengimas ir tvirtinimas, čia LVTA poveikio priemonės yra ribotos. Kai kurie asociacijos nariai siūlė netraukti į programą tokių priemonių, kurių įgyvendinimas nuo LVTA nepriklauso. Manytume, jog tai racionalu.

Normatyvinių dokumentų rengimas

2004 m. buvo numatyta parengti penkis teisinius normatyvinius dokumentus. Mokesčių už pasijungimą prie esamų tinklų nustatymo metodikos ir Vandentvarkos ūkio naudojimo taisyklių korektūros parengimas atidėtas, nes nebuvo priimtas Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas. Parengta Mažaverčio turto pirkimo tvarka. Vandentvarkos darbų taisyklių DT 3-99 korektūros rengimas, įvertinus dokumento parengimo kainą, buvo perkeltas į 2005 m.

2005 m. buvo numatyta parengti penkis teisinius normatyvinius dokumentus. Parengtas vienas teisinis normatyvinis dokumentas (pavyzdinis TIPO leidimas pagal AM 2002-02-07 įsakymo Nr. 80 reikalavimus). Pateikti pasiūlymai Aplinkos ministerijai dėl Administracinio teisės pažeidimų kodekso papildymo ir Dėl mokesčių už valstybinius gamtos išteklius įstatymo naujos redakcijos. Rengiant pavyzdinį TIPO leidimą, susidurta su tiksliniais įnašais finansuojamų darbų problema. LVTA prezidiumas buvo priėmęs sprendimą darbus apmokėti biudžeto lėšomis.

Tame pačiame prezidiumo posėdyje buvo nuspręsta dėl likusių keturių teisinių dokumentų rengimo apklausti asociacijos narius ir tuomet nuspręsti dokumentų rengimo galimybes.

Išlieka aktualus tiksliniais įnašais finansuojamų darbų klausimas. Anksčiau LVTA galiojo tvarka, pagal kurią, dauguma balsų priėmus sprendimą tiksliniais įnašais finansuoti normatyvinio dokumento parengimą, šis sprendimas galiojo visiems LVTA tikriesiems nariams. Pastaruoju metu pasigirdo nuomonių, jog nariai ketina dalyvauti tik tų normatyvinių dokumentų finansavime, kurie jiems yra aktualūs. Kartais nariai informuoja, jog jie neketina dalyvauti ūkiui privalomų dokumentų rengime. Galbūt galvojama, kad kitos įmonės vis tiek finansuos, tad bus galima nemokamai pasinaudoti rezultatais. Gali atsitikti ir taip, kad dėl tokio blaškymosi nesugebėsime susitarti dėl reikiamų dokumentų parengimo, finansavimo ir lėšų skyrimo. LVTA nariai skiriasi dydžiu ir galimybėmis. Ką gali didžiosios, mažosios dažnai tenka tik pasvajoti. Manytume, jog LVTA turėtų veikti solidarumo principas. Sprendimus priimame balsuodami. Jeigu turime daugumos priimtą sprendimą, jo turi laikytis visi asociacijos nariai.

Sudėtinga planuoti normatyvinių dokumentų rengimą, kol nėra priimtas mūsų ūkio veiklą reguliuojantis įstatymas. Iš tikrųjų daugumos dokumentų rengimą turėtų organizuoti Aplinkos ministerija. Tą ji ir planuoja daryti, numatydama tam tikslui finansinius išteklius, o LVTA būtų aktyvi pasiūlymų rengėja ir diskusijų partnerė.

Renginiai

Tradicškai gegužės 5-ąją paminėjome vandentvarkos darbuotojų dieną. Daugelis vandentvarkos bendrovių organizuoja atvirų durų dienas, pristato miestelėnams inžinerinę įrangą.

2004 m. prasidėjęs moksleivių fotografijos darbų konkursas „Vandens kelias 2004–2005“ baigėsi 2005 m. švenčiant profesinę švenę, kurios metu apdovanoti konkurso nugalėtojai.

Pirmą kartą LVTA istorijoje suorganizuotas Lietuvos vandens tiekimo įmonių ryšių su visuomene konkursas. Vandentvarkos bendrovės buvo suskirstytos pagal dydį į tris grupes. Svarstyti pasiraškas pateikė didžiųjų ir vidutinių įmonių grupių atstovai. Vertinimo komisiją sudarė LVTA, Aplinkos ministerijos, VKEKK, „Komunikaciniai projektai“ atstovai. Nugalėtojais tapo UAB „Vilniaus vandens“ ir UAB „Telšių vandens“. Šis konkursas vyks ir 2006 m., greičiausiai jis taps tradiciniu. Malonu, kad minint profesinę šventę, jos dalyviams savo apsilankymu pagerbė Aplinkos ministras bei VKEKK pirmininkas.

Birželio mėnesiais vyko LVTA saskrydžiai Nemirsetoje ir Birštone, kurių nugalėtojais 2004 m. tapo „Prienų vandens“, o 2005 m. – „Dzūkijos vandens“. Norėję dar kartą nuoširdžiai padė-

koti įsimintinų renginių organizatoriams – „Klaidės vandeniems“ ir „Prienų vandeniems“.

Mokymai ir seminarai

Išsamiau apie 2005 m. organizuotus mokymus pateikta ataskaitos skyriuje apie VŠĮ „Vandentvarkos institutas“ veiklą. Kartu su direkcija parengta projekto „Bazinių įgūdžių ir specifinių kompetencijų tobulinimas vandentvarkos įmonėse“ paraiška paramos fondui EUROPOS SOCIALINIO FONDO AGENTŪRA 2006 m. turi duoti apčiuopiamų rezultatų. Parama per dvejus metus sieks apie 1,7 mln. litų. Dar apie vieną milijoną bus užskaityta bendrovių mokamų pareiginių atlyginimų savo darbuotojams jų mokymosi metu. Šis projektas turi padėti LVTA sukurti nuolat veikiančią specialistų mokymo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą.

LVTA ryšiai

2005 m. birželio 17 d. LVTA buvo priimta į ES šalių vandentvarkos asociacijų vienijančią organizaciją EUREAU. Jos nariais gali būti tik šalies vandentvarkos ūkį reprezentuojanti organizacija. Noras bendradarbiauti abipusis. EUREAU – derybinis partneris EK, kuri išklauso ir įsiklauso į organizacijos reiškiamą nuomonę įvairiais Europos vandentvarkos ūkio plėtros ir veiklos reglamentavimo klausimais. Ši organizacija disponuoja naujausia informacija, todėl EUREAU nariai gali laiku pasirošti įvairioms permainoms. Pati organizacija suinteresuota, kad jos veikloje dalyvautų visų ES šalių atstovai (joje dar nėra mūsų kaimynų latvių).

Organizacijoje suformuoti 3 komitetai: geriamojo vandens, nuotekų tvarkymo, ekonomikos ir teisės. Kiekvienas narys į šiuos komitetus gali deleguoti po 2 atstovus, deja, ne visada tai leidžia finansinės galimybės. Komitetų nariai kviečiami į posėdžius, kuriuose aptariamai mums aktualūs klausimai. Manytume, jog turėtume paskirti bent po vieną savo atstovą kiekviename komitete. Jeigu ir nepavyktų realiai sudalyvauti, tai bent gautume naujausią informaciją, kartu ga-

lėtume teikti ir savo pasiūlymus. Minėti atstovai turi mokėti anglų kalbą. Gal darbo grupės galės padėti ir šiuo klausimu.

LVTA taip pat jau daugelį metų yra IWA narė.

Konferencijos

2004 m. rudenį LVTA prezidentui teko skaityti pranešimą apie Lietuvos vandentvarkos ūkį Berlyne vykusioje konferencijoje, kuri buvo skirta aptarti naujųjų ES narių šio sektoriaus būklę. Paaikškėjo, jog didesnė dalis problemų yra būdingos visoms naujokėms. Skiriasi tik kontekstas bei detalės.

2005 m. gegužės 25 d. EUREAU Briuselyje surengė tarptautinę konferenciją, skirtą naujų ES narių vandentvarkos problemoms. Lietuvai atstovavo Kauno, Panevėžio ir Kelmės vandentvarkos bendrovių vadovai. Lapkričio 7–9 dienomis Stokholme vyko šiaurės šalių giminingų asociacijų konferencija, skirta nuotekų tvarkymo klausimams. LVTA prezidentas buvo pakviestas perskaityti pranešimą apie Lietuvos vandentvarkos ūkį, iššūkius ir ateities perspektyvas.

Lapkričių vyksta tradicinės Palangos konferencijos. 2004 m. lapkričio 12 d. seminare buvo aptarta ES fondų finansuojamų projektų įgyvendinimo patirtis, specifika bei problemos, 2005m. vykusio konferencija buvo skirta dumblo tvarkymo Lietuvoje aktualijoms, aptarta vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo nauja redakcija.

Ir toliau palaikome ryšius su giminingomis Latvijos ir Estijos asociacijomis. 2004 m. rugsėjo mėn. eilinė konferencija įvyko Piarnu, išleista jos medžiaga. 2005 m. planuota trišalė konferencija įvyko 2006 m. vasarį.

Leidyba

2004 m. išleistas naujas LVTA informacinis biuletenis. 2005 m. parengtas spaudai leidinys „Vandens kokybė Lietuvos vandenvietėse“, išleisti 6 „Vandentvarkos“ numeriai, statistinis biuletenis, telefonų knyga, reprezentacinis kalendorius. Doc. Vilius Šulga sutiko parengti Lietuvos vandentvarkos ūkio istoriją. Leidinyje, be ūkio isto-

rinės raidos, bus pristatyti iškilniausi šios srities žmonės, trumpos vandentvarkos bendrovių veiklos istorijos. Laukia labai reikalingas, atsakingas ir nelengvas darbas. Leidinys spaudai turėtų būti parengtas iki 2006 m. pabaigos.

Kita veikla

LVTA pagal sutartį su VGTU 2004 m. skyrė Vandentvarkos katedrai 25000 litų laboratorinei įrangai įsigyti. Norėtuši tikėti, jog tolesnis bendradarbiavimas remsis abipusiu interesu. Kaip jau buvo minėta, nariai netiekėjai turės gerų galimybių prisidėti prie katedros materialinės ir informacinės bazės stiprinimo.

Nuolat atnaujinama interneto svetainė. LVTA nariai informuojami apie priimamus normatyvinius dokumentus.

Daug įvairios informacijos apie vandentvarkos ūkį buvo pristatyta vietinėse ir respublikinėse žiniasklaidos priemonėse. Čia pasistengė pačios bendrovės, labai produktyviai ir efektyviai padirbėjo LVTA talkinanti viešųjų ryšių bendrovė „Komunikacijų projektai“.

Vadovai pradėjo skirti daugiau dėmesio bendravimui su žiniasklaida. Vandentvarkos bendrovėms ir jų vadovams viešųjų ryšių palaikymas turėtų tapti sudėtinė kasdienio darbo dalimi.

2.4. LVTA struktūriniai padaliniai

Direkcija

Direkcijoje dirba direktorius, inžinierė ir tech. sekretorė, taip pat 32 darbo valandas per mėnesį (8 darbo dienos po 4 val.) kompiuterių priežiūros specialistas. Pagal apskaitos vedimo sutartį UAB „Proventus taxatio“ veda asociacijos buhalterinę apskaitą ir rengia finansinę atskaitomybę. Juridinius klausimus asociacijai padeda spręsti advokato Lino Vilio kontora, su kuria LVTA pasirašė sutartį.

LVTA veiklos programos įgyvendinimą, komunikaciją ir informacijos sklaidą užtikrina direkcija. Ji yra pagrindinė vykdančioji asociacijos struktūra ir dalyvauja visuose darbuose. Reikia pripažinti, jog darnus ir efektyvus direkcijos darbo ritmas 2005 m. sušlubavo. Vadovybės pasikeitimas visada turi įtakos kasdieniam darbui. Prireikia laiko, kol vėl viskas veikia ritmingai. Susistygavimo periodas užsitęsė, o darbų srautas didėja geometrine progresija. Laukiantys darbai gali tapti skausmingu iššūkiu asociacijai, jei nebus profesionalios ir nuolat dirbančios komandos. Todėl suvažiavime numatoma svarstyti įstatų pakeitimus, kurie, tikėtina, sudarys sėkmingos veiklos prielaidas.

Komitetai

Komitetai savo veiklos nevykdė. Buvęs labai aktyvus Technikos ir technologijų komitetas, kurio nariais yra įmonių gamybos arba technikos direk-

LVTA saskrydis. Akimirkos.

LVTA įmonių ryšių su visuomene konkurso nugalėtojai – UAB „Telšių vandenys“ ir UAB „Vilniaus vandenys“

toriai, dėl neiškių priežasčių į posėdžius nebesirinko. Ekonomikos ir valdymo komitetas savo veiklą pristabdė dar anksčiau. Nemanytume, jog komitetai neturėtų kuo užsiimti. Pastebėta, kad įmonių atstovai labai aktyviai dalyvaudavo šių struktūrų veikloje. Išlikusį interesą rodo ir prezidiumo siūlymas sudaryti specializuotas darbo grupes, kuriose galėtų dalyvauti ir netiekėjai. Iš viso pasiūlyta suformuoti 12 darbo grupių. Kai kurios jau buvo susirinkusios į pirmąją posėdį. Dalyviai buvo patenkinti galimybe bendrauti su tos pačios srities profesionalais, keistis naudinga informacija bei aktyviai prisidėti prie asociacijos nagrinėjamų klausimų sprendimo.

LVTA tenka nagrinėti pačius įvairiausių klausimus, kurių sprendimas reikalauja specialiųjų žinių. Tam tikros problemos iškilavo analizuojant techninius ar ekonominius klausimus, kadangi operatyvi informacija, nors ir ne visada greitai, atkeliavdavo per komitetus. Dabar padėtis turėtų iš esmės pagerėti, nes buriasi operatyviau reaguojantys labai konkrečių sričių specialistai. Kadangi vienos grupės yra labiau techninės pakraipos, o kitos – ekonominės finansinės, LVTA įsteigti du komitetai galėtų kuruoti pagal veiklą jiems artimas darbo grupes, apibendrinami atskirų sričių specialistų nuomones. Galimas ir kitas variantas – minėti komitetai gali tapti darbo grupėmis. Turime surasti sprendimą ir judėti pirmyn. LVTA direkcija bus atsakinga už darbo grupių veiklos organizacinį palaikymą.

VšĮ „Vandentvarkos institutas“ veikla

Įstojus į Europos Sąjungą ir susidūrus su naujais iššūkiais aiškėja, kad Lietuvoje nepakankamai yra išplėtotas vandentvarkos ūkio darbuotojų mokymo, kvalifikacijos kėlimo sistema, nėra vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuojančių specialistų kvalifikacijos vertinimo ir nustatymo sistemos. Šiandien daugelyje bendrovių nekreipiamas reikiamas dėmesys į personalo apmokymą, neskiriama tam pakankamai lėšų, egzistuoja inertiškas požiūris į apmokymų reikšmę bei rezultatus.

Pasak vadovų, pagrindinės problemos, su kuriomis susiduria jų įmonės, – darbuotojų kompetencijos stoka, lėšų trūkumas, nepakankama darbuotojų motyvacija. Įmonių darbuotojams trūksta ir bendrųjų, ir specialiųjų žinių bei įgūdžių. Vadovaujančias pareigas einantys darbuotojai turi didžiulę inžinerinio darbo patirtį, bet stokoja šiuolaikinės vadybos įgūdžių, būtinų efektyviai įmonių veiklai užtikrinti ir paslaugų kokybei tobulinti. Teisiniai bei ekonominiai aplinkos pokyčiai, ES ir Lietuvos teisės aktai reikalauja, kad būtų perteikiama naujausia, šiandienini verslo poreikius atitinkanti informacija, kad mokymas būtų paremtas praktika, pateikiant realius pavyzdžius ir modelius, kuriant imitacines situacijas, skatinant aktyvų mokymo dalyvių darbą. Tai, kas čia buvo išvardyta, iš dalies ir lemia VšĮ „Vandentvarkos institutas“ veiklos pobūdį. Koks buvo bendrovių suinteresuotumas, požiūris bei nuostatos į mokymus? Kaip ir ankstesniais metais, keletas vandentvarkos įmonių į seminarus neatsiuntė nei vieno darbuotojo, 18-a bendrovių pasiuntė po 1–5 darbuotojus. Tuo tarpu temos buvo pakankamai įdomios ir aktualios, lektoriai – naujausias tendencijas nuolat sekantys specialistai. Dalis bendrovių labai susidomėjo organizuojamais seminarais bei renginiais. 2004 ir 2005 metais buvo pravesta po 16 seminarų įvairia tematika, kitų renginių (konferencijos, profesinės kvalifikacijos kėlimo kursai, pristatymai, tarptautiniai forumai, parodos ir pan.), kuriuose 2005 m. apsilankė apie 620 dalyvių (2004 m. – 680, 2003 m. – 610, 2002 m. – 440, 2001 m. – 270 dalyvių).

Atestacija. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio mėn. 12 d. įsakymu Nr. 636 Lietuvos vandens tiekėjų asociacijai leista organizuoti teritorijų planavimo ir statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų profesinių žinių tikrinimą ir vertinimą, teikti pasiūlymus VĮ „Statybos produkcijos sertifikavimo centras“ dėl šių specialistų atestavimo. VšĮ „Vandentvarkos institutas“ 2005 m. suorganizavo vandentvarkos įmonių darbuotojų mokymą ir atestavimą, kurio

metu buvo atestuoti 52 darbuotojai (2004 m. – 52, 2003 m. – 223 darbuotojai). Teritorijų planavimo ir statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų atestacijos metu buvo surengti seminarai ir patikrintos atestuojamųjų darbuotojų profesinio pasirengimo žinios.

Leidiny „Vandentvarka“. Informacinis leidinys „Vandentvarka“ – tai 1999 m. atsiradusi dar viena asociacijos narius jungianti ir vienijanti gija, kuri padėjo platinti pačią įvairiausią, aktualiausią ir naujausią informaciją apie Lietuvos vandentvarkos ūkyje vykstančius pokyčius bei tendencijas, išskylančias problemas bei galimus sprendimo kelius. 2005 m. vietoje planuotų keturių 12 p. apimties leidinių buvo išleisti trys po 16 p. Leidinio populiarumą lėmė nagrinėjamų temų aktualumas, platus jų spektras, straipsnių autorių profesionalumas. Į šią leidybą pavyko įtraukti kolegas iš vandentvarkos įmonių, firmų ir organizacijų, kurių veikla susijusi su vandentvarkos ūkiu, akademinio sluoksnio, valstybės institucijų atstovus. Asociacijos narių, vadovybės supratinimumo ir pastangų dėka šis leidinys tapo daug spalvingesnis, įdomesnis, aktualesnis.

Parodos. Mugės. Patirtis. 2005 m. VšĮ „Vandentvarkos institutas“ surengė Lietuvos vandens ūkio specialistų išvyką į tarptautines parodas. Apsilankyta tarptautinėje specializuotoje vandens parodoje IFAT – 2005 Miunchene, tarptautinėje specializuotoje parodoje „NO-DIG 2005“ Roterdame. Viešėdami Miunchene Lietuvos vandentvarkos įmonių specialistai pabuvojo ir „EMU Unterwasserpumpen GmbH“ gamykloje Bavarijos mieste Hof. EMU, priklausanti pramoninei grupei WILLO AG, gamina įrangą vandens tiekimo, vandenvalos ir pramonės įmonėms – siurblius švariam vandeniui, buitiniams ir pramoniniams nuotekoms, dumbliui, maišykles ir aeratorius.

Bendradarbiavimas. 2005 m. formavosi kontaktai su Lietuvos ir Suomijos aplinkos ministerijomis dėl galimo projekto „Nuotekų valymo įrenginių darbuotojų profesinės kvalifikacijos ir kompetencijos įvertinimo sistemos rengimas“

įgyvendinimo. Yra žinoma, kad Suomijos AM jau patvirtino šį projektą. Matyt, artimiausiu laiku bus pasirašyta sutartis tarp VŠĮ „Vandentvarkos institutas“ ir atitinkamos Suomijos institucijos.

Albanijos vandentvarkos darbuotojų vizitas. Įgyvendinant Vokietijos techninės paramos agentūros GTZ projektą „Albanijos miestų vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo įmonių ekonominis vystymasis“ 2005 m. gegužės 8–14 d. Lietuvoje lankėsi Albanijos vandens tiekėjų delegacija ir projekto organizatoriai. Vokietijos GTZ agentūrą ir Albanijos vandens tiekėjus domino Lietuvos vandentvarkos ūkio plėtros strategija, būklės analizė, raidos vizija, per eilę metų sukaupta vandentvarkos ūkio valdymo patirtis. Šia patirtimi labai plačiai pasidalijo LVTA Prezidentas. Albanijos delegacija vizito metu susitiko su įvairių valstybinių (Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerija, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisija, Aplinkos politikos centras) ir visuomeninių institucijų atstovais, vandentvarkos įmonių darbuotojais, apsilankė Alytaus, Trakų, Vilniaus vandentvarkos įmonėse.

Finansinė įstaigos veikla. VŠĮ „Vandentvarkos institutas“ 2005 m. pajamos buvo 224 025 Lt be PVM. Veikla buvo nenuostolinga. 2001 m. VŠĮ „Vandenruoša“ atliko darbų, paslaugų ir gavo pajamų iš viso už 95 819 Lt, įstaigos sąnaudos, tenkančios bendrosioms pajamoms, sudarė 125 316 Lt. 2002 m. atliko darbų, paslaugų ir gavo pajamų iš viso už 229 275 Lt, įstaigos sąnaudos, tenkančios bendrosioms pajamoms, sudarė 249 940 Lt. 2003 m. pajamos buvo 396 567 Lt, veikla pelninga. 2004 m. pajamos buvo 245 881 Lt, veikla pelninga.

2005 m. UAB „Verslo audito konsultacijos“ atliko įstaigos 2004 m. veiklos audito peržvalgą. LVTA Taryboje buvo patvirtinta VŠĮ „Vandentvarkos institutas“ 2004 m. finansinė atskaitomybė.

IŠVADOS IR PASIŪLYMAI

Įstatyminės bazės formavimas turi tapti veiklos strateginiu prioritetu. Tik priėmus vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą atsiras galimybė formuoti vientisą, vandentvarkos ūkio veiklą reglamentuojantį teisinį pagrindą. Dabar projektas Seimo rankose. Svarstymai jau prasidėjo. Pagalbiniai komitetai pritarė įstatymo projektui, kurį iš dalies galima laikyti kompromisiniu, ypač kalbant apie kainodarą ir su tuo susijusias procedūras. Geriau jau kompromisinis variantas nei joks. Įstatymas bus tik pradžia. Dar laukia apie 15 poįstatyminių dokumentų.

Vandentvarkos bendrovėms reikėtų atkreipti dėmesį į vandentvarkos ūkio specialiųjų planų rengimą, apie kuriuos kalbama ir minėtame įstatyme. Juos galima ir būtina pradėti rengti jau dabar. Šis strateginis dokumentas savivaldybės mastu numato vandentvarkos ūkio trum-

palaikio ir ilgalaikio plėtojimo kryptis, apimtis ir perspektyvą. Jis turėtų nustatyti viešojo tiekimo teritorijas, kurias aptarnautų centralizuotas tiekėjas. Tik jam esant įmanoma planinga plėtra, mažiau priklausanti nuo politinių vėjų ir rinkimų, todėl atsirastų prielaidos veiklos tęstinumui. 2007 m. prasidės upių baseinų investicinių programų II etapo įgyvendinimas. Turint specialiuosius planus, nekiltų klausimų dėl plėtros trumpalaikių ir ilgalaikių prioritetų.

Vis labiau aktualėja kaimo vandentvarkos plėtros klausimai. Savivaldybės ir toliau perdavinėja bendrovėms kaimo vandentvarkos objektus, kurių techninė dokumentacija praktiškai nebeišliko, o patys objektai yra moraliai pasenę ir dažniausiai neveikiantys. Vienos savivaldybės perdavinėja be inventorizacijos, norėdamos kuo greičiau atsikratyti, tuo tarpu kitos elgiasi kaip tikri šeimininkai: pagal galimybę atlieka inventorizaciją ir netgi skiria šiek tiek lėšų. Anksčiau ar vėliau kaimo vandentvarka rūpinsis centralizuoti tiekėjai. Galbūt verta šiame procese užimti aktyvią poziciją, nelaukiant kol mums perduos šį ūkį jėga, traktuodami mus kaip besipriešinančias struktūras, patiems tapti proceso vedliais. Tik būtina susitarti, kad procesas vyktų civilizuotai, planingai, numatant finansavimo galimybes ir šaltinius.

Greitai prasidėsiantis II upių baseinų investicinis etapas pareikalauja iš mūsų organizuotumo, gero procedūrų žinojimo, suvokti prioritetus. Reikia siekti, kad savivaldybės leistų vandentvarkos bendrovėms aktyviai dalyvauti investiciniame procese, pradedant parengiamaisiais darbais ir baigiant projektų įgyvendinimu, kadangi mes ir būsimе atsakingi už šių įrenginių tolesnę eksploataciją.

Atsiskaitymas už komunalines paslaugas po pašto akibrokšto tapo aktualia problema. Prieš dešimt metų šiuo klausimu priimti Vyriausybės nutarimai yra moraliai pasenę, nebeatitinka nūdienos realijų. Tai liečia ne tik mūsų, bet ir kitas komunalinio ūko šakas. Problemą reikia spręsti sistemaiškai. Gal tikslinga įvardyti būtinąsias komunalines paslaugas, kurių paketui būtų parengtos bendro atsiskaitymo knygelės. Be vandens, galėtų būti įvardytos dujos, karštas vanduo ir šildymas, atliekų tvarkymas. Trišalės tarybos siūloma darbo grupė ir turėtų parengti Vyriausybei tokius pasiūlymus.

Darbo grupių kūrimas asociacijų viduje padės daugiau specialistų įtraukti į LVTA veiklą, kuriai labai reikalingos jų žinios, operatyvi komunikacija. Savo ruožtu tarpusavyje bendraujantys specialistai galės gilinti savo žinias, padėti kolegoms. Darbo grupėse reikėtų paieškoti žmonių, kurie galėtų atstovauti LVTA EUREAU komite- tuose.

Patvirtinus parengto mokymo projekto finansavimą, atsiranda reali galimybė sukurti mūsų

ūkio specialistų mokymo ir kvalifikacijos kėlimo sistemą. Pagrindinis krūvis teks „Vandentvarkos institutui“. Rengiant mokymo programas, būtina pritraukti akademinį institucijų atstovus, pagalvoti apie įvairesnes bendradarbiavimo formas.

Viešieji ryšiai turi tapti sudėtine kasdienio darbo dalimi. Kuo daugiau apie mūsų darbą žinos visuomenė, tuo konstruktyvesnis bus dialogas. Reikia lavinti bendravimo su žiniasklaida ir vartotojais įgūdžius. Šis darbas turi būti sistemingas, su aiškiai įvardytais siektiniais tikslais. Pirmieji praneškime vartotojams ir geras naujienas, ir iškilusias problemas.

LVTA narių skaičius artėja prie šimto. Tai pozityvi tendencija. Prie bendro asociacijos stalo sėdi visi pagrindiniai strategiškai svarbios ūkio šakos dalyviai, susikoncentravę praktiškai visas intelektualinis potencialas. Aktyvus darbas šioje srityje, matyt, bus neatsiejamas nuo narystės LVTA, kuri turi visada jausti dabarties pulsą ir turėti ūkio ateities viziją.

Prezidiumas dėkoja už bendradarbiavimą. LVTA narių supratimo, entuziazmo ir geranoriškumo dėka nuveikta daug darbų. Ar galime dirbti dar geriau? Be jokios abejonės.

Baigdamas savo aštuonerių metų (4 kadencijos) darbą kaip LVTA prezidentas pabandžiau apžvelgti per šį laikotarpį įvykusius pasiekimus, įgyvendintas naujoves. LVTA narių skaičius nuo 63 išaugo iki 96, LVTA biudžetas padidėjo 65%. Įkurtas Vandentvarkos institutas, susikūrė frakcijos, kurias specialistų darbo grupės, gražinti profesiniai ženklai, tvirtinamos veiklos programos, asociacija turi nuosavas patalpas. Įteisinta ir pradėta minėti Gegužės 5-oji – profesinė vandentvarkos darbuotojų šventė. Organizuojami LVTA sąskrydžiai, vandentvarkos bendrovių viešųjų ryšių konkursai, atvirų durų dienos, moksleivių piešinių ir fotografijų konkursai, naujametiniai renginiai. Pradėtas leisti asociacijos leidinys „Vandentvarka“ (iš viso išleisti 23 numeriai), išleisti LVTA 10-mečio ir reklaminis bukletai, meniniai kalendoriai, knygutė moksleiviams. Per šį laikotarpį pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Latvijos ir Estijos giminingomis asociacijomis, LVTA tapo Europos Sąjungos šalių giminingas organizacijas vienijančios asociacijos EUREAU nare. Visa tai tapo realybe mūsų bendrų pastangų dėka.

Organizacijos gyvybingumas priklauso nuo pačių žmonių, patikrintų tradicijų bei pasiekimų išsaugojimo, kūrybiško veiklos plėtojimo, gebėjimo diskutuoti ir bendradarbiauti. To ir linkiu mums visiems, būsimam prezidentui ir jo komandai.

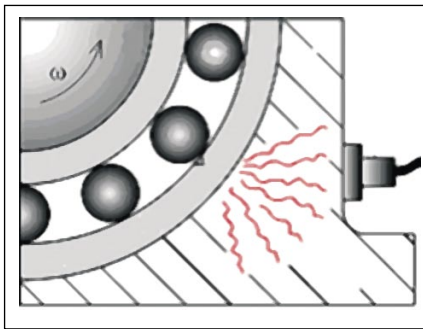
Artūras Abromavičius
LVTA prezidentas 1998–2005m.

ĮRENGIMŲ DEFJEKTUS PARODO VIRPESIAI

Nuo 2005 m. vidurio Klaipėdos universite-to Mechatronikos mokslo institutas pagal AB „Klaipėdos vanduo“ užsakymą vykde įmonės įrengimų techninės būklės patikrą. Buvo panaudota naujusia įrengimų diagnostika, pagrįsta įrengimų virpesių lygio matavimu ir virpesių analize, – virpesių signalų analizatorius ADASH A4300-VA3 ir kompiuterinė programinė įranga DDS2000. Tirtos 28 natūralios eksploatacijos sąlygomis dirbančios rotorinės mašinos: orapūtės, išcentriniai geriamojo vandens ir nuotekų siurbiai bei nuotekų valymo centrifugos. Tyrimai atlikti keturiuose bendrovės padalinuose: I ir III vandenvietėse, nuotekų siurblinėje Nr. 6 ir nuotekų valykloje. Priešingai nei kiti įrengimų diagnostikos metodai ar matavimo priemonės, naudota įranga nustato šiuos gedimus:

- diržinių pavarų defektus;
- padidintą rotorinių sistemų disbalansą;
- guolių defektus, tarp jų ir tepalo trūkumą juose;
- nepakankamą velenų centravimą ir kt.

Iki 2005 m. pabaigos įrengimai periodiškai tirti penkis kartus (vieną kartą per mėnesį). Per šį laikotarpį pašalinus nustatytus įrengimų trūkumus, metų pabaigoje jų techninė būklė ženkliai pagerėjo (lyginant su pirminiais matavimais).

Defekto, esančio guolio išorinio žiedo riedėjimo takelyje, identifikavimo principinė schema

Defektai buvo nustatyti ypač jautriais virpesių jutikliais, pritvirtintais ant įrengimų korpuso (nesisukančių dalių). Visi matavimai ir virpesių analizė atlikta pagal tarptautinį ISO 10816 standartą. Tyrimai atlikti sertifikuota ir kalibruota matavimo priemone ADASH A4300-VA3. Tyrimo metu nustatyti šie pagrindiniai rotorinių mašinų didesnių virpesių šaltiniai: nesureguliuotas pavarų diržų įtempimas, rotorių disbalansas, orapūčių darbo mentės (dėl blogai sureguliuotos diržinės pavaros), guolių defektai, mechaniniai tarpai guoliavietėse (išplakta guoliavietė) arba radialinis laisvumas guoliuose. Nuotekų valykloje buvo pakeistas centrifugos

Nr. 8350 elektros variklio priekinis guolis. Pagal rekomendacijas sureguliuotas centrifugų Nr. 8250 ir Nr. 8150 diržų įtempimas sumažino centrifugų būgnų ašines apkrovas ir vibraciją. Taip pat buvo pakeisti rotorinės smėliagaudžių orapūtės guoliai, perteklinio dumblo tankinimo orapūčių variklių guoliai, sureguliuotas diržų įtempimas.

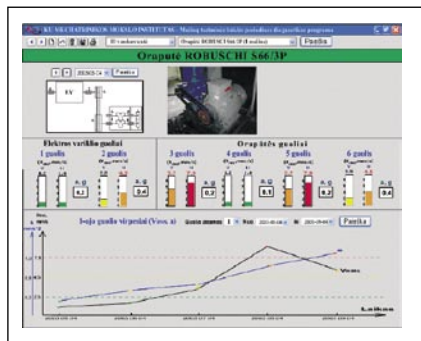
Praėjusių vasarą pagrindinėje miesto nuotekų siurblinėje institutas atliko siurblių diagnostiką. Kai kuriuose varikliuose buvo nustatytas per didelis mechaninis laisvumas, taip pat guolių defektai. Pagal defektų aktą buvo sukomplektuotos remontui reikiamos medžiagos, tinkamai pasiruošta ir per dvi dienas guoliai pakeisti.

Verta pažymėti, kad variklio avarijos pagrindinėje nuotekų siurblinėje atveju remontas galėjo užsitęsti iki keturių savaičių.

Po koregavimo mašinų su defektais (kuriose virpesių lygis viršija ISO 10816 standarto rekomenduojamas normas) skaičius nuo 43% (2005 m. liepa) sumažėjo iki 17,8% (2005 m. gruodis). Nustatytų defektų pasiskirstymas: diržinių pavarų defektai (padidinti skriemulių bendraašikumo nuokrypiai, padidinti skriemulių plokštumų nesutapimo nuokrypiai arba diržų defektai) – 20%, rotorių ar rotorinės sistemos disbalansas – 28%, guolių defektai – 16%, orapūčių darbo defektai – 16%, kiti defektai – 20%.

Kai kuriais atvejais teko tikslinti instituto pirminę diagnozę. Pvz., pagal ją, orapūtės dėl pažeistų krumplių buvo įvertintos kaip avarinės būklės.. Remontą atlikusi UAB „Narvija“ po savosios virpesių analizės tik sucentravo diržų skriemulius; krumplių pažeidimų ji nenustatė. Vėlesni atlikto Mechatronikos mokslo instituto pakartotinio tyrimo rezultatai taip pat buvo geri.

AB „Klaipėdos vanduo“, sėkmingai bendradarbiaudama su Mechatronikos mokslo instituto mokslininkais, iki 2006 m. vidurio yra numatčiusi sukurti ir įdiegti bendrovėje eksploatuojamų įrengimų periodinę diagnostikos, stebėjimo ir patikros sistemą.

Įrengimų periodinės diagnostikos, stebėjimo ir patikros kompiuterinės programos MMI PRO1 vizualizacija

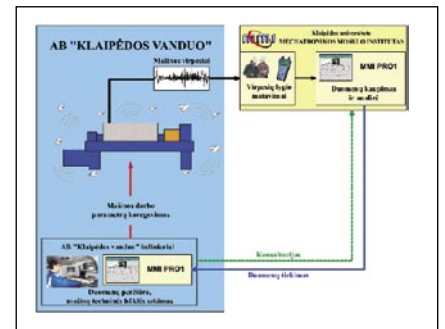
Numatomos įdiegti įrengimų periodinės diagnostikos, stebėjimo ir patikros sistemos tikslas:

- stebėti įrengimų techninę būklę, pašalinti rastus defektus;
- išvengti nenumatyto ir neplanuoto įrengimų remonto ar net avarių;
- sumažinti įrengimų eksploatacijos išlaidas, atsiradusias netikėtai sugedus įrengimui;
- užtikrinti sklandų įrengimų darbą nepažeidžiant technologinių procesų.

Įrengimų diagnostikos, stebėjimo ir patikros sistemą sudarys:

- virpesių signalų analizatorius ADASH A4300-VA3;
- duomenų apie virpesių lygio periodinius matavimus kaupimo, apdorojimo ir rezultatų vertinimo programinė įranga MMI PRO1;
- techninė infrastruktūra, reikalinga periodinių virpesių lygio matavimo rezultatų perdavimui ir vizualizavimui.

Instaliavus bendrovėje programinę įrangą MMI PRO1 bus galima stebėti kiekvienos tirtamosios mašinos techninę būklę, jos pokytį.

Įrengimų periodinės diagnostikos, stebėjimo ir patikros sistemos praktinio pritaikymo funkcinė schema

Laukiami periodinės diagnostikos, stebėjimo ir patikros sistemos rezultatai: sumažėjusi nenumatytų įrengimų gedimų tikimybė, iš anksto planuojamas mašinos techninis aptarnavimas ir remontas, pailgėjęs mašinos tarnavimo laikas, sumažėjusios remonto (įvykus netikėtam gedimui ar avarijai) ir eksploatacijos išlaidos.

Algimantas Jagnieškus,
AB „Klaipėdos vanduo“
Nuotekų departamento direktorius
(pagal Mechatronikos mokslo instituto
direktorius doc. dr. Rimanto Didžioko
pateiktą medžiagą)

UAB „AUKŠTAITIJOS VANDENYS“ ĮDIEGTA NAUJOVĖ

UAB „Aukštaitijos vandenys“ 2005 m. rekonstravo Panevėžio miesto vandens gerinimo stoties šilumos ūkį, o 2006 m. pradžioje pradėjo eksploatuoti šilumos siurblius, apšildančius visą pastatą, gaminančius karštą vandenį.

Šilumos ūkio rekonstrukcijos metu, mažinant santykinę drėgmę filtrų patalpoje, šilumos nuostolius, buvo įrengtas autonominis šilumos šalti-

Bendrovės generalinis direktorius Rimantas Liepa šiluminių siurblių salėje

nis – šilumos siurbliai. Projekto esmė – pasiimti žemės šilumą, kurią absorbuoja žemės gelmėse esantis vanduo. Šilumos siurbliai paima šilumą iš žemos temperatūros šilumos šaltinio (žemės, aplinkos vandens, oro, nuotekų; šiuo atveju – iš požeminio vandens) ir, panaudodami nedidelį kiekį energijos, perduoda ją aukštesnės tempe-

ratūros šilumos šaltiniui (patalpoms, vandeniui šildyti, technologiniams poreikiams).

Kompresorinius šilumos siurblius sudaro 4 pagrindiniai elementai: du šilumokaičiai (garintuvas ir kondensatorius), kompresorius ir droselinis vožtuvas. Visus šiuos elementus jungia uždaras žiedas, kuriuo cirkuliuoja lakus skystis – šaldymo agentas (freonas). Garintuve šaldymo agento temperatūra yra žemesnė už aplinkos, todėl šiluma yra paimama iš aplinkos, o šaldymo agentas išgaruoja. Kompresorius suspaudžia šaldymo agento garus padidindamas slėgį ir temperatūrą. Karštas šaldymo agentas patenka į kondensatorių, kuriame jo šiluma panaudojama patalpoms ar vandeniui sušildyti, ir susikondensuoja. Aukšto slėgio šaldymo agentas praleidžiamas pro droselinį vožtuvą, kur jo slėgis ir temperatūra krinta. Tuomet šaldymo agentas vėl nukreipiamas į garintuvą ir ciklas kartojasi.

Elektrą naudojančių šilumos siurblių efektyvumas yra vertinamas transformavimo koeficientu COP. Transformavimo koeficientas COP parodo šilumos siurblio pateiktos šilumos ir kompresoriui sunaudotos elektros santykį. Priklausomai nuo šilumos siurblių tipų ir techninio lygio, šilumos šaltinio ir pastato šildymo sistemos temperatūros, kitų veiksmų transformavimo

koeficientas kinta gana plačiose ribose: nuo 2,5 iki 5, tai yra sunaudojus 1 kWh elektros energijos pagaminama nuo 2,5 iki 5,0 kWh šiluminės energijos.

UAB „Aukštaitijos vandenys“ vandens gerinimo stotyje suprojektuoti ir sumontuoti 5 kompresoriniai šilumos siurbliai, kurie iš tiekiamo į miestą geriamojo vandens paima šilumą pastatų šildymui, taip pat paruošia karštą vandenį buitiniams reikmėms. Geriamojo vandens temperatūra šilumos siurbliuose nuo +9°C sumažinama iki +5°C temperatūros, tačiau bendra į miestą tiekiamo vandens temperatūra yra ne mažesnė kaip +8°C, nes šilumos siurbliuose panaudojama tik dalis į miestą tiekiamo vandens. Be to, vanduo, tekėdamas požeminiams vamzdiniais, taip pat absorbuojančiais žemės šilumą, vėl sušyla iki įprastos patiekiamo vandens temperatūros.

Įdiegtos naujovės nauda: sumažėja šiluminę energiją tiekiančios įmonės apkrovimas, sudeginamas mažesnis kuro kiekis, šilumos energija gaunama nedarant neigiamo poveikio aplinkai, kasmet „Aukštaitijos vandenų“ bendrovė gaus apie 41 tūkst. litų ekonomiją.

Svajūnas Mikeška
UAB „Aukštaitijos vandenys“
ryšių su visuomene specialistas

AGRESYVUS POŽEMINIS VANDUO – KAS TAI?

Dažnai giriamės, džiaugiamės ir didžiuojamės tuo, kad Lietuvos gyvenviečių vandentiekio tinklais teka tiktai požeminis vanduo. Ir visiškai pagrįstai – toks vanduo yra saugesnis cheminio ir bakteriologinio užteršimo galimybių požiūriu, skanesnis už paviršinį vandenį, paprasčiau iš jo paruošti (ar net visai nereikia ruošti) geriamąjį vandenį. Tačiau požeminiame vandenyje slypi ir tam tikros negerovės, išaiškėjančios jį vartojant ar tiekiant. Viena šių negerovių jau seniai įvardinta ir gerai žinoma tiek tiekėjams, tiek ir vartotojams, tik nevienodai jų suprantama ir vertinama. Vartotojai paprastai pastebi rudas nuosėdas ant sanitarinių prietaisų kriauklių ir tą reiškinį supranta ir įvardija kaip „vandens geležingumą“, dėl kurio reiškia nepasitenkinimą. Kartais vartotojai nusiskundžia blogu vandens kvapu (pašvinkusio kiaušinio). Tuo tarpu vandens tiekėjai, turėdami tokio vandens cheminės analizės rezultatus, išvelgia gerokai daugiau šios negerovės priežasčių. Jie mato, kad higienos normos HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ nustatytas vertes dažniausiai viršija ne tik žalio požeminio vandens geležingumas, bet taip pat amoninguamas ir manganingumas.

Yra įvairių būdų ir technologijų geležiai, amoniui ir manganui šalinti iš požeminio vandens. Dideliuose miestuose dažniausiai įrengiami atvirieji vandens ruošimo įrenginiai, kuriuose paruošiamas kokybiškas geriamasis vanduo. Mažesnėse gyvenvietėse, kaimuose ir kaimečiuose paprastai įrengiamos slėginės vandens ruošyklos. Jų veiksmingumas labai smarkiai skiriasi. Vienos jų paruošia HN 24:2003 reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį, kitos negaba to padaryti (jų tiekiamas vanduo prilygsta tik buvusios, jau porą metų nebegaliojančios, higienos normos HN 24:1998 patenkinama kokybe). Tačiau blogiausia tai, kad nemaža dalis slėginių įrenginių veikia nepatenkinamai ir yra tikras galvos skausmas tos įrangos tiekėjams ir naudotojams. Tokių pavyzdžių Nemuno, Neris ir Ventos–Lielupės baseinų vandenvietėse yra jau ne vienas. Kokios priežastys nulemia nepatenkinamą šių ruošyklų veikimą? Šalia grynai techninio pobūdžio nesklandumų (nepakankamas oro kiekis, prastas jo sumaišymas su vandeniu, nepakankamas košiamojo užpildo aukštis, pernelyg didelis košimo greitis, prastas košiamojo užpildo išpurenimas plaunant ir kt.) buvo pastebėta, kad beveik visais šiais atvejais

požeminis vanduo būdavo daugiau ar mažiau agresyvus. Ką tai reiškia? Vandenurošos specialistams sąvoka „agresyvus vanduo“ yra žinoma ar bent jau girdėta. Toks vanduo veikliai ardo betoną ir geležį, su kuriais liečiasi. Agresyvumą požeminiame vandeniui suteikia rūgštinių savybių turinčios medžiagos – H₂S ir laisvasis CO₂. Kai teisingai išmatuota (laikantis šios savybės matavimo taisyklių) požeminio vandens pH vertė yra žema, galima manyti, kad jis agresyvus. Tiksliai įvertinti požeminio vandens agresyvumą galima tik korektiškai nustačius H₂S ir laisvojo CO₂ koncentracijas jame.

Specialiojoje literatūroje teigiama, kad geležies šalinimas slėginiais koštuvais sutrinka, kai laisvojo CO₂ koncentracija požeminiame vandenyje viršija 35–40 mg/L. Tuo tarpu daugelyje Lietuvos vandenviečių požeminiame vandenyje laisvojo CO₂ koncentracija siekia 70–90 mg/L, o kartais viršija 100–150 mg/L. Nepašalinus iš tokio vandens dalies laisvojo CO₂, tikėtis gero slėginių vandens ruošimo įrenginių veikimo (vandens pagal HN 24:2003 reikalavimus) yra tuščia svajonė.

Kita vertus, netgi pasiekus priimtina rezultatą vandens ruošykloje, skubėti džiaugtis nereikė-

tų, kadangi tekėdamas metaliniais vamzdžiais toks vanduo pritrupina (iš vamzdžių sienelių, su kuriomis liečiasi) ir geležies, ir mangano. Tokiais atvejais vartotojo vandenyje dažniausiai randama geležies ir mangano dar daugiau, negu jo buvo geležingame ar manganingame požeminiame vandenyje. Vamzdyno metalų korozija vyksta nuolat ir dėl jos padidėjęs geležingumas, manganingumas yra nuolatinis reiškinys, o ne drumzlių kaupimosi padarinys. Todėl vamzdyno plovimas šiuo atveju padėties nepagerins, nors vandens tiekėjai ir griebiasi šio veiksmo. Vadinasi, vandens ruošimo įrangai, taip pat vamzdynų plovimui išleisti pinigai nuėjo vėjais. Tad ką gi daryti? Atsakymas paprastas – prieš vandens ruošimo įrangą arba joje reikia iki pri-

imtino lygio sumažinti vandens agresyvumą. Ji galima sumažinti įvairiais būdais, tačiau tai jau atskira tema. Sumažinus vandens agresyvumą, padidėja šarmingumas, susidaro palankesnės sąlygos geležiai, amoniui ir manganui šalinti. Panašus vandentiekio vandens geležingumo ir manganingumo padidėjimas tinkle atsiranda tuomet, kai vartotojui natūralus požeminis vanduo tiekiamas iš gręžinių tiesiog į tinklą, be jokio apdorojimo (savybės atitinka HN 24:2003 reikalavimus). Šiuo atveju gali pasireikšti ne tik vandens agresyvumas dėl laisvosios CO₂. Tokiame vandenyje paprastai nebūna deguonies arba jo būna labai mažai. Šiomis sąlygomis gerai vyksta vadinamoji vandenilinė korozija, kurios produktas – divalentės geležies hidrok-

sidas, gluminantis tūlą vandens tiekėją, įpratusį turėti reikalą su joninės būsenos geležimi požeminiame vandenyje ir nesuvokiantį, kaip gali jos pagausėti vandentiekio vandenyje. Tad būtina pašalinti ir šios rūšies vandens agresyvumą, tuo labiau, kad vandenilinė korozija yra židininė ir greitai žaloja vamzdžius.

*Doc. dr. Juozas Jankauskas
Vilniaus Gedimino technikos universitetas*

*Doc. dr. Vilius Šulga
V. Šulgos įmonė*

PRADEDA NAUJĄ VEIKLOS ETAPĄ LIETUVOJE

Danijos kompanija „Kruger A/S“, įkurta 1903 m., yra gerai žinoma dirbantiems vandentvarkos srityje. Lietuvoje „Kruger A/S“ savo veiklą pradėjo 1991 metais. Per praėjusius penkiolika metų ji Lietuvoje įvykdė keletą projektų, kaip antai nuotekų valymo įrenginiai Vilniuje, Širvintose, Vilkaviškyje, Alytuje, Varėnoje, Klaipėdoje. Šiais metais jau veikiančiuose Klaipėdos miesto vandens gerinimo įrenginiuose taip pat buvo panaudotos modernios „Kruger“ technologijos.

„Kruger A/S“ dirbo ne tik kaip rangovas – kartu su „Sweco“ 1992 m. įkūrė „Baltijos konsultacinę grupę“. 2002 m. „Kruger A/S“ pardavė savo akcijų dalį „Sweco“ ir šiuo metu užsiima projektų įgyvendinimu ir inžinerine veikla.

„Kruger A/S“ yra didžiausios pasaulyje kompanijos „Veolia Water“, dirbančios vandentvarkos

srityje, dalis ir yra atsakinga už Lietuvos rinką. Čia yra įkurta dukterinė įmonė UAB „Kruger“, kuri šių metų pradžioje persikėlė į naujas patalpas Vilniuje, Odminių g. 3.

AB „Klaipėdos vanduo“ nuotekų valykla

Atnaujinta ir UAB „Kruger“ darbuotojų komanda: Edvinas Narusevičius yra atsakingas už pardavi-

mus ir rinkodarą (tel. 8 650 26940), Rolandas Juočeris – už „Kruger“ projektų ir technologijų įgyvendinimą (tel. 8 687 50980).

UAB „Kruger“ toliau plečia savo partnerių ratą, taip pat padeda prižiūrėti ir atnaujinti jau veikiančias „Kruger“ technologijas. Viena iš sričių, kurioje „Kruger“ yra pripažinti ekspertai, dumblo apdorojimas. Kaip pavyzdį galime paminėti statomus Budapešto nuotekų valymo įrenginius (2,5 mil. EGS).

Netolimoje ateityje Lietuvoje turės būti sukurta dumblo apdorojimo sistema. UAB „Kruger“, norėdama pasidalinti patirtimi šioje srityje, gegužę praves du seminarus Klaipėdoje ir Vilniuje ir pristatys „Kruger“ dumblo apdorojimo technologijas.

*Edvinas Narusevičius
Regiono pardavimų vadovas.*

Pumpen Intelligenz

NUOTEKŲ PERPUMPAVIMO SIURBLINĖS

Nuo 1991 m., kai Lietuvos rinkoje pasirodė pirmieji WILO siurbliai, buvo nuolat plečiamas vandentvarkai skirtų gaminių asortimentas.

Šiuo metu „WILO Lietuva“ klientams gali pasiūlyti praktiškai visą įrangą, reikalingą vandens tiekimui, nuotekų šalinimui ir išvalymui:

- gręžinių siurblius;
- slėgio pakėlimo siurblius ir stoteles;
- siurblius gaisro gesinimo sistemoms;
- sausai montuojamus siurblius švaram vandeniu;
- panardinamus siurblius užterštam vandeniu;

- panardinamus ir sausai montuojamus nuotekų siurblius;
- nuotekų siurblių talpas, tiek buitines tiek pramonines;
- įrangą nuotekų valymo įrenginiams: panardinamas maišyklės, recirkuliacinius siurblius;
- panardinamus ašinius siurblius.

Statant individualius bei daugiabučius gyvenamuosius namus, visuomeninės paskirties pastatus dažnai susiduriama su nuotekų šalinimo

problema, kai pastato nuotekų tinklo išvadas yra žemiau gatvės nuotakyno arba esamas atstumas neleidžia pašalinti nuotekų savitaka. Tokiu atveju neišvengiamai naudojamos nuotekų perpumpavimo siurblynės.

„Wilo-DrainLift WS 40–50“ siurblynė

Ši užteršto vandens ir nuotekų perpumpavimo siurblynė montuojama ir pastatuose (rūsiuose), ir šalia jų. Pritaikymo sritys: gyvenamieji namai, komerciniai pastatai, automobilių parkavimo aikštelės.

WS 40–50 siurblynės talpa – 200 arba 400 l. Dėl papildomų standžių briaunų siurblynę galima užkasti tiesiai į gruntą be apsauginės talpos.

Siurblynės komplektą sudaro: vienas arba du siurbliai, visi vidiniai vamzdiniai, uždaroji armatūra, valdymo pultelis.

Siurblynės dangtis neleidžia pašaliniam kvapams prasiskverbti į išorę.

„Wilo-DrainLift WS 900/1100“ siurblynė

Yra kelių tipų – WS 900 (900 mm skersmens) ir WS 1100 (1100 mm skersmens), komplektuojamos su vienu arba dviem siurbliais.

Siurblynės paskirtis:

- nuotekų nutekėjimui iš gyvenamųjų namų, kai esamos sąlygos neleidžia tai padaryti savitaka;
- paviršinių, buitinių nuotekų šalinimui.

Siurblynės privalumai:

- montuojamos šalia pastatų ir nereikalauja papildomų betonavimo darbų,
- naudojama kaip visiškai sukomplektuota, parengta šachtinė siurblynė,
- gaminama iš polietileno, tinkamo antriniam perdirbimui,
- nereikalauja jokių papildomų apsauginių šulinių ir gali būti užkasama tiesiai į gruntą,
- dėl sferinio siurblynės dugno joje nesikaupia nuosėdos.

Siurblynės stabilumas ir tvirtumas užtikrinamas:

- dviem arba keturiais (priklausomai nuo siurblynės modelio) „pelekais“,
- pusiau apvalia dugno forma,
- suformuotais standumo žiedais.

Maksimali siurblynės apkrova – 5 kN/m². Atitekančių nuotekų vamzdynai prijungiami prie dviejų iš keturių esamų angų (priklausomai nuo esamų sąlygų). Numatyti ventiliacijos vamzdiniai. Yra galimybė siurblynę prailginti ant viršaus sumontuojant ilginančius žiedus. Siurblynė gali būti montuojama ir važiuojamojoje dalyje.

Siurblynės komplektacija: vidiniai vamzdiniai iš nerūdijančio plieno, atbulinis vožtuvas ir sklendė, siurblio prijungimo vamzdis, iškėlimo grandinė. Siurblynė komplektuojama su vienu

arba dviem siurbliais. Jie gali būti drenažiniai, su smulkinimo mechanizmu arba su vienkanalesparnuote.

Stiklaplasčio siurblynė

Esant didesniems atitekančių nuotekų debitams, siurblynėse turi būti montuojami ir didesnio našumo siurbliai. Mechaninio vyniojimo būdu pagaminta stiklaplasčio siurblynė leidžia panaudoti pakankamai galingus ir patikimus siurblius. Šio tipo siurblynės galima pritaikyti ne tik kelių namų, bet ir miestelio ar miesto kvartalo nuotekų perpumpavimui.

Stiklaplasčio siurblynė gali būti gaminama nuo 1200 iki 2500 mm skersmens ir iki 9 m gylio. Ji užsakovui pateikiama kaip vientisas išbaigtas produktas, kurį tik reikia sumontuoti reikiamoje vietoje: prijungti atitekančių nuotekų ir slėginis

vamzdynus, įleisti siurblius ir pajungti siurblių valdymo automatiką.

Siurblynės komplektą sudaro: vidiniai vamzdiniai, uždaroji armatūra, atbuliniai vožtuvai, kopėčios, aptarnavimo aikštelė, movinė jungtis atitekančių nuotekų vamzdžiui, slėginio vamzdžio flanšinė jungtis, ventiliacijos vamzdis.

Užsakovui pageidaujant, sumontuojamas nešmenų krepšys. Vidiniai vamzdiniai, nešmenų krepšys gaminami iš nerūdijančio plieno.

Stiklaplasčio siurblynės talpos atitinka Europos Sąjungos keliamus reikalavimus. Joms suteikiama 10 metų garantija.

Siurblių valdymas

Visos išvardytos siurblynės komplektuojamos su vienfaziais arba trifaziais siurbliais, kuriems reikalingas vienoks ar kitoks valdymas ir automatizacija. Vienfaziuose siurbliuose jau būna sumontuota nuotekų lygio plūdė, o trifaziams siurbliams reikia valdymo-automatikos spintos. Siurblių valdymui „WILO Lietuva“ gali pasiūlyti nesudėtingus standartinius gamyklinius valdymo pultelius arba valdymo automatikos skydus, pagamintus pagal užsakovo reikalavimus. Tai rankinis bei automatinis (priklausantis nuo nuotekų lygio) siurblių valdymas, įvairios siurblių apsaugos ir signalizacijos sistemos. Esant pageidavimui, siurblių valdymas suderinamas ir sujungiamas su duomenų perdavimo ir valdymo sistema SCADA. Jeigu tokia sistema nėra įdiegta, o reikia stebėti siurblynės darbą, galime pasiūlyti sistemą, perduodančią duomenis į mobilųjį telefoną ar kompiuterį.

Kęstutis Alminas

UAB „WILO Lietuva“ inžinierius

UAB „WILO Lietuva“
Panerių g. 51-210, LT-03203, Vilnius
Tel./faksas +370 5 213 64 95

UAB „ŠIAULIŲ VANDENYS“ SĖMĖSI PATIRTIES RYTŲ VOKIETIJOJE

Vasario 20 – kovo 3 dienomis dalyvavome seminare „Municipalinių vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ Magdeburge (Vokietija), kurį organizavo Tarptautinis aplinkos ir plėtros bendradarbiavimo centras (International Dialogue Centre Environment and Development). Šiame seminare buvo atstovai iš Lietuvos, Bulgarijos, Rumunijos, Vengrijos ir Lenkijos.

Jame įvairios kompanijos pristatė komunalinių paslaugų valdymo modelius, įstatyminę bazę, vyko diskusijos. Po teorinių užsiėmimų seminaro dalyviai lankėsi objektuose.

Komunalinių įmonių valdymo modeliai

Rytų Vokietijoje per pastaruosius 15 metų iš esmės pertvarkytos komunalinių paslaugų kompanijos. Seminare pateikti pavyzdžiai, kaip komunalines paslaugas teikiančios įmonės (šilumos, vandens, nuotekų, atliekų, elektros) buvo jungiamos, kaip vėl išskaidomos į atskiras įmones, kaip atskiros paslaugos ar net veiklos sritys atiduodamos privataus kapitalo kompanijoms. Vienas iš komunalinių įmonių valdymo modelių – perduoti eksploataavimo paslaugas privačiam

verslui. Seminaro dalyvių aplankyta Heklingeno nuotekų valykla trisdešimčiai metų perduota eksploatuoti privačiai įmonei, tačiau valyklos turtas yra savivaldybės nuosavybė.

Vokietijoje per 15 metų atlikti tinklų plėtros darbai, kad kuo didesnis procentas vartotojų turėtų galimybę naudotis centralizuotu vandentiekio ar nuotekų tinklu. Per 90 proc. gyventojų yra centralizuoto tinklo vartotojai. Ne visą vandentiekio tinklą eksploatuoja ta pati įmonė. Pavyzdžiui, Magdeburge viena įmonė užsiima vandens ga-

vyba, gerinimu ir tiekimu magistraliniu vamzdynu. Vandentiekio vamzdyno ilgis – 730 km. Magistralinio tinklo galiniuose taškuose sumontuoti vandens apskaitos prietaisai. Nuo jų prasideda skirstomasis vandentiekio tinklas, kurį eksploatuoja jau kita įmonė. Rytų Vokietijoje vartotojai už vandenį moka 1,40-3,40 eurų už m³.

Leipcige vandens tiekimu ir nuotekų tvarkymu užsiima viena komunalinė įmonė, visiškai pri-

Nuotekų tvarkymo pasirinkimo galimybės

Prieš pasirenkant optimalų nuotekų tvarkymo būdą atliekami skaičiavimai. Kompaktiškai gyvenantys vartotojai, be abejo, prijungiami prie centralizuoto nuotekų tinklo. Vartotojai, nutolę nuo nuotekų tinklo, turi pasirinkimo galimybę: jiems gali būti pastatyti vietiniai nuotekų valymo įrenginiai arba nuotekos išvežamos mobiliąja cisterna. Vietiniai valymo įrenginiai vartotojams

mų valytų nuotekų rodikliams yra skirtingi – išvalymo rodikliai taikomi tik tuomet, kai nuotekų temperatūra aukštesnė nei 12 laipsnių. Vadovaujamosi logika, kad esant žemesnei temperatūrai išvalymo efektas blogėja ir nėra galimybės pasiekti tokių pat rodiklių kaip vasarą.

Atsiskaitymas už paslaugas

Kiekvieną mėnesį už paslaugas vartotojai komunalinei įmonei moka vienodą sumą, lygią praėjusių metų vidutinei mėnesio sumai. Įvadinii ir butuose esančių skaitiklių (vandens, elektros energijos, dujų) rodmenys fiksuojami vieną kartą per metus gruodžio mėnesį. Metų pabaigoje koreguojama abonento sumokėta suma. Jei vartotojas per metus sumokėjo daugiau, skirtumas grąžinamas, jei paslaugos kaina didesnė už sumokėtą sumą, skirtumas pridedamas. Per 15 metų Rytų Vokietijoje labai sumažėjo vandens sunaudojimas. Anksčiau vienas gyventojas per parą sunaudodavo iki 300 litrų vandens, šiuo metu vandens poreikis nukrito iki 90–100 litrų.

Reikia pastebėti, kad kartą per metus pas vartotoją atėjęs kontrolierius tuo pat metu fiksuoja ir vandens, ir dujų, ir elektros skaitiklių rodmenis.

Virginijus Jakubonis

Vandenruošos checho viršininkas

Roma Bokaitė

Finansų, planavimo departamento vyresnioji ekonomistė

Seminaras „Municipalinis vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas“ Magdeburge (Vokietija)

klausanti savivaldybei. Aišku, atskiros paslaugos Leipcige perkamos, pavyzdžiui, vandentiekio ir nuotekų tinklų tiesimas bei remontas.

Ši įmonė aptarnauja 600 tūkst. gyventojų. Be tiesioginės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklos, ši įmonė atlieka konsultavimo bei valdymo paslaugas kituose objektuose ir net kitose šalyse. Tai pavyzdys, kaip savivaldybės įmonė gali efektyviai dirbti ir tvarkytis.

sumontuojami nemokamai, tik vėliau reikia mokėti eksploatacijos išlaidas. Vandens valymo savikaina mažuose įrenginiuose siekia iki 60 eurų už m³. Centralizuotas nuotekų surinkimas ir valymas mieste kainuoja 2–7 eurus už m³. Tos pačios komunalinės įmonės aptarnaujami gyventojai tiek mieste, tiek ir nutolusioje vietovėje už tiekiamą vandenį ir nuotekas moka tą patį mokestį.

Vokietijoje reikalavimai vasarą ir žiemą išleidžia-

UAB „ŠIAULIŲ VANDENYS“ LAIMĖJO PROJEKTĄ ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ PLĖTRAI

Kovo pradžioje UAB „Šiaulių vandenys“ su Europos socialinio fondo agentūra ir LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pasirašė sutartį dėl finansinės paramos projektui „UAB „Šiaulių vandenys“ dirbančiųjų kvalifikacijos kėlimas ir gebėjimų, būtinų prisitaikyti prie rinkos pokyčių, stiprinimas“ įgyvendinti pagal Lietuvos 2004–2006 m. Bendrojo programavimo dokumento 2.2. priemonę „Darbo jėgos kompetencijos ir gebėjimų

pritaikymo prie pokyčių ugdymas“. Pustrečių metų trukmiančio projekto bendra vertė 714,728 tūkst. litų. Projektą iš dalies finansuoja Europos Sąjunga.

Projektas yra susijęs su valstybės politikos skatinamais struktūriniais pertvarkymais vandentvarkos sektoriuje. Tikėtina, kad vandentvarkos sektoriuje gali būti atleisti mažiau kvalifikuoti ir (ar) socialiai pažeidžiami darbuotojai, kurie gali tapti nelegalios darbo rinkos dalimi ir (ar) patirti ilgalaikį nedarbą.

Apie 87% bendrovės „Šiaulių vandenys“ darbuotojų bus sudarytos veiksmingos sąlygos mokytis, siekiant įgyti naujų įgūdžių, kad dirbantiesiems būtų lengviau prisitaikyti prie darbo rinkos bei bendrovės veiklos plėtros pokyčių. Projektas numato specialiuosius mokymus vandens tiekimo, nuotekų, dumblo tvarkymo, technologinių procesų valdymo, vartotojų aptarnavimo ir kitais klausimais. Bendriesiems įgūdžiams lavinti bus organizuojami strategijos projektavimo, personalo vadybos, komandinio darbo, anglų kalbos,

kompiuterinio raštingumo ir kiti kursai.

Šie mokymai užtikrins dirbančiųjų aukštą profesinę kompetenciją, kuri atitiktų darbo rinkos ir UAB „Šiaulių vandenys“ veiklos poreikius. Projekto metu bus sukurta ir įgyvendinta nuosekli kvalifikacijos kėlimo, mokymo bei įgūdžių lavinimo sistema, užtikrinanti nuolatinį UAB „Šiaulių vandenys“ dirbančiųjų kvalifikacijos, profesinių žinių ir gebėjimų lygio augimą.

Įgyvendinus projektą išsiplės dirbančiųjų funkcijos ir atsakomybių sritis, padidės atliekamo darbo vertė, padidės darbo našumas. Toks sprendimas laikomas efektyviausia priemone siekiant spręsti bendrovės valdymo, administravimo ir technologinės plėtros būklę bei sumažinti dirbantiesiems galimas skaudžias pasekmes dėl bendrovės „Šiaulių vandenys“ vykdomų struktūrinių pertvarkymų.

Džiuljeta Šimaitytė

UAB „Šiaulių vandenys“

Ryšii su visuomene atstovė

Generalinis direktorius Ričardas Valskis: „Projektas padės bendrovei „Šiaulių vandenys“ užtikrinti aukštą paslaugų kokybę bei padidinti dirbančiųjų kompetencijos lygį, konkurencingumą“.

NAUJIENOS, ĮVYKIAI, FAKTAI

Tarybos posėdžiai

2006 02 14 Tarybos posėdis

Nauja LVTA nare-rėmėja priimta UAB „Filter“. Informuota apie UAB „EKO-L“ ir UAB „Vilakra“ perėjimą į narius-rėmėjus. Išklausyta A.Abromavičiaus ataskaita apie LVTA prezidiumo veiklą 2005 m. Patvirtintas LVTA 2005 m. finansinės veiklos patikrinimo aktas. Nutarta galutinį sprendimą dėl LVTA 2006 m. veiklos programos priimti po LVTA suvažiavimo. Patvirtintas LVTA 2006 m. biudžetas. Nutarta V LVTA suvažiavimą organizuoti 2006 m. kovo 24 d. Pasiūlytas Asociacijos įstatų pakeitimas, numatantis audito įmonės parinkimą LVTA finansinės veiklos auditui atlikti. Pristatytas LVTA 2006 – 2007 metais įgyvendinamas projektas „Bazinių įgūdžių ir specifinių kompetencijų tobulinimas vandentvarkos įmonėse“.

2006 03 24 Tarybos posėdis

Nustatytas pareigybinės algos dydis LVTA prezidentui S.Benikasui.

Prezidiumo posėdžiai

2006 01 24 Prezidiumo posėdis

Nutarta pateikti Tarybai tvirtinti 2005 m. LVTA pajamų-išlaidų patikrinimo aktą. Nuspręsta LVTA posėdį sušaukti 2006 m. vasario 14 d. Vilniuje. Nutarta įpareigoti LVTA direktoriją paruošti suvažiavimo dienotvarkę. Remiantis UAB „EKO-L“ ir UAB „Vilakra“ prašymais, nutarta pervesti šias bendroves iš tikrųjų narių į narius-rėmėjus. Nutarta rekomenduoti Tarybai UAB „Filter“ priimti nare-rėmėja. Pritarta UAB „Kauno vandenys“ pasiūlymui sudaryti energetikų darbo grupę. Nuspręsta iki 2006 m. balandžio mėn. organizuoti vandentvarkos įmonių viešųjų ryšių konkursą. Nutarta paruošti raštus valstybinėms institucijoms dėl Statybos ir urbanistikos ministerijos 1995 02 15 įsakymo Nr.43 ir LR Vyriausybės 1993 09 17 nutarimo Nr.722 pakeitimo. Pritarta UAB „Vilniaus vandenys“ pasiūlymui inicijuoti Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių pakeitimą. Pritarta Energetikos neformaliojo švietimo asociacijos pasiūlymui 2006 m. balandžio 8 d. Elektrėnuose surengti energetikos veteranų sporto žaidynes.

2006 03 24 V-asis LVTA suvažiavimas

Išklausyti suvažiavimo svečių – LR Aplinkos ministro A.Kundroto, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos pirmininko V.Jankausko, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos prezidento V.Stasiūno, Inžinerinės ekologijos asociacijos prezidento R.Budrio – sveikinimai. Išklausyta LVTA prezidento A.Abromavičiaus ataskaita. Priimti LVTA įstatų papildymai. Išrinkta audito kompanija „Nepriklausomas auditas“ 2006 – 2007 m. LVTA finansinės atskaitomybės auditui atlikti. Asociacijos prezidentu išrinktas Stanislovas Benikasas. Išrinktas LVTA prezidiumas: A.Abromavičius (UAB „SWEKO BKG“), A.Audickas (UAB „Kupiškio butų ūkis ir vandentiekis“), V.Burokas (UAB „Kauno vandenys“), A.Juršys (UAB „Utenos vandenys“), D.Krinickis (UAB „Pireka“), R.Liepa (UAB „Aukštaitijos vandenys“), B.Miežutavičius (UAB „Vilniaus vandenys“), G.Petrušis (UAB „Kaišiadorių vandenys“), M.Rimeika (VGTU Vandentvarkos katedra), R.Valskis (UAB „Šiaulių vandenys“). Priimta suvažiavimo rezoliucija.

VšĮ „Vandentvarkos institutas“ seminaras

2006 m. vasario 2d. įvyko seminaras „Naujas Viešųjų pirkimų įstatymas ir jo nuostatų praktinis taikymas“

Kiti įvykiai

2006 m. sausio 12 d. UAB „Vilniaus vandenys“ įvyko vandentvarkos įmonių geriamojo vandens tyrimo laboratorijų darbo grupės susitikimas. 2006 m. sausio 26 d. UAB „Druskininkų vandentiekis“ įvyko vandentvarkos įmonių nuotekų valyklų darbo grupės susitikimas. 2006 m. vasario 1 d. VĮ „Visagino energija“ įvyko vandentvarkos įmonių viešųjų ryšių darbo grupės susitikimas. 2006 m. vasario 8 d. UAB „Dzūkijos vandenys“ įvyko vandentvarkos įmonių informacinių technologijų darbo grupės susitikimas. 2006 m. vasario 22 d. AB „Klaipėdos vanduo“ įvyko vandentvarkos įmonių vandentiekio ir nuotekų tinklų darbo grupės susitikimas. Tą pačią dieną Kaune įvyko energetikų darbo grupės susitikimas. 2006 m. kovo 1 d. UAB „Utenos vandenys“ įvyko vandentvarkos įmonių finansų ir ekonomikos darbo grupės susitikimas. 2006 m. kovo 7 d. UAB „Kaišiadorių vandenys“ įvyko vandentvarkos įmonių nuotekų tyrimo laboratorijų darbo grupės susitikimas. 2006 m. kovo 21 d. UAB „Aukštaitijos vandenys“ įvyko infrastruktūros plėtros ir viešųjų pirkimų darbo grupės susitikimas. 2006 m. kovo 30 d. UAB „Telšių vandenys“ įvyko vandentvarkos įmonių vandens išgavimo ir paruošimo darbo grupės susitikimas. 2006 m. balandžio 8 d. Elektrėnuose įvyko energetikos veteranų sporto žaidynės, kuriose dalyvavo UAB „Šilutės vandenys“ komanda. 2006 m. balandžio 13 d. UAB „Šiaulių vandenys“ įvyko vandentvarkos įmonių mokymų ir kadru paruošimo darbo grupės susitikimas.

INFORMACIJA APIE NAUJUS LIETUVOS STANDARTUS

LST TK 29 VANDENTVARKA 2005 M. GRUODŽIO 5 D. NUTARĖ SIŪLYTI
KAIP LIETUVOS STANDARTUS PRIIMTI ŠIUOS EUROPOS STANDARTUS:

Eil. Nr.	Standarto žymuo	Antraštė	Pastabos
1	LST EN 1124-4	Išilgai suvirinti įmoniniai nerūdijančiojo plieno nuotakyno vamzdžiai ir jungliai. 4 dalis. Vakuuminio nuotakyno ir laivų nuotakyno komponentai	
2	LST EN 12255-16	Nuotekų valyklos. 16 dalis. Fizikinė (mechaninė) filtracija	
3	LST EN 12905	Gaminiai žmonių vartojamam vandeniui ruošti. Pūstasis aliumo-silikatas	Pakeičia LST EN 12905:2001
4	LST EN 12906	Gaminiai žmonių vartojamam vandeniui ruošti. Pemza	Pakeičia LST EN 12906:2000
5	LST EN 12909	Gaminiai žmonių vartojamam vandeniui ruošti. Antracitas	Pakeičia LST EN 12909:2000
6	LST EN 12910	Gaminiai žmonių vartojamam vandeniui ruošti. Granatas	Pakeičia LST EN 12910:2000
7	LST EN 12912	Gaminiai žmonių vartojamam vandeniui ruošti. Baritas	Pakeičia LST EN 12912:2000
8	LST EN 12913	Gaminiai žmonių vartojamam vandeniui ruošti. Diatomito milteliai	Pakeičia LST EN 12913:2000
9	LST EN 12914	Gaminiai žmonių vartojamam vandeniui ruošti. Perlito milteliai	Pakeičia LST EN 12914:2000
10	LST EN 14654-1	Nuotakyno valymo darbų tvarkymas ir priežiūra. 1 dalis. Nuotakų valymas	
11	LST EN 14743	Pastatų įrenginiai vandeniui ruošti. Minkštikliai. Naudojimo reikalavimai, sauga ir bandymas	
12	LST EN 14812	Pastatų įrenginiai vandeniui ruošti. Chemikalų dozavimo sistemos. Naudojimo reikalavimai, sauga ir bandymas	
13	LST EN 695	Virtuvių kriauklės. Prijungimo matmenys	Pakeičia LST EN 695:2000
14	LST EN 14367	Nereguliuojamieji atgalinio tekėjimo skyrikliai su skirtingo slėgio zonomis. C šeima, A tipas	
15	LST EN 12566-3	Mažosios iki 50 GE nuotekų valyklos. 3 dalis. Gamyklinės ir/arba statybvietėje surenkamos buitinių nuotekų valyklos	

Lentelę sudarė LST TK 29 (Vandentvarka) pirmininkas V. Šulga

REKLAMA LVTA INFORMACINIAME LEIDINYJE

„Vandentvarkos“ leidinyje taikomi tokie
reklamos įkainiai:

Puslapis	Įkainiai Lt/cm ²	
	LVTA nariams	Kitiems
I viršelis	5	7
IV viršelis	4	6
vidinis	3	5

Užsakoviesiems straipsniams
taikoma 30% nuolaida.

Dėl reklamos prašome kreiptis į
LVTA viešąją įstaigą „Vandentvarkos institutas“
Tel.: 8-5 2301391
Faksas: 8-5 2301380
El. paštas: vandenuosa@lvta.lt

Redakcija už reklamos turinį neatsako

Redakcinė grupė

Artūras Abromavičius
Albertas Audickas
Vytautas Kisielis
Prof. Algirdas Matuzevičius

Vaidotas Ramonas
Dr. Vilius Šulga
Ričardas Valskis
Rimantas Veisas

Adresas: Laisvės pr. 117A, LT-06118 Vilnius
Tel. 8-5 2301391
Faks. 8-5 2301380
El. paštas: vanduo@lvta.lt
www.lvta.lt

ISSN 1392-6950